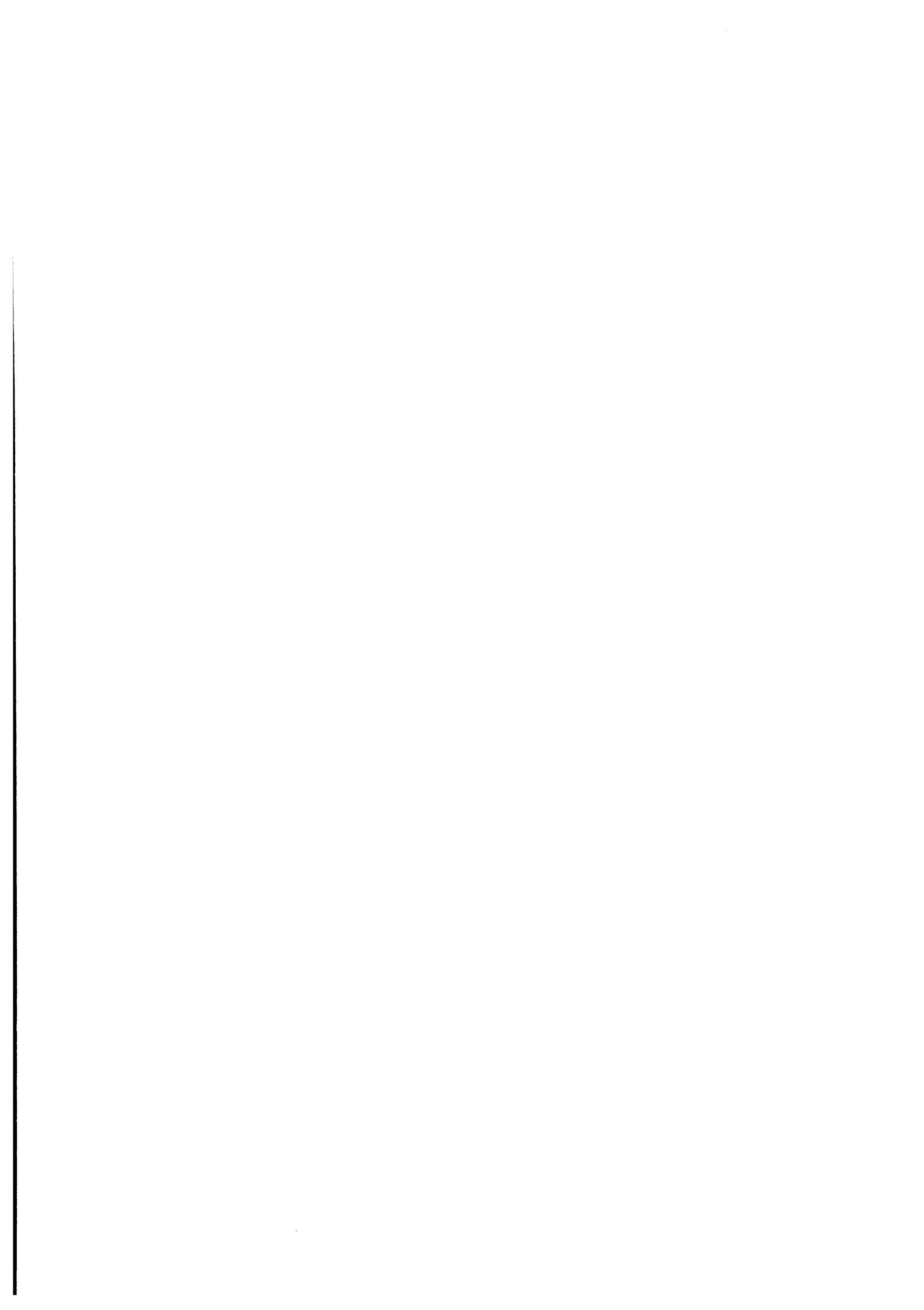

Elisabeth Rønning

Fokusgrupper om opplysninger om skolegang

Dokumentasjon og resultater

Forord

I dette notatet legger vi fram hovedresultatene fra fokusgrupper om opplysninger om skolegang. Fokusgruppene er gjennomført på oppdrag fra Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk ved Elisabeth Dalheim, som et ledd i planleggingen av en spørreskjemaundersøkelse om opplysninger om skolegang som skal gjennomføres til høsten. Elisabeth Dalheim har vært delaktig i utforming av intervjuguide til fokusgruppene.

Ved Seksjon for intervju-spørreskjemaundersøkelser i Statistisk sentralbyrå, har Elisabeth Rønning planlagt, gjennomført og analysert gruppene. Dag Roll-Hansen og Anne Sundvoll har assistert under fokusgruppene. Anne Kathrine Jernberg har vært sekretær og tatt notater. Glenn Erik Wangen har trukket utvalget. Bengt Lagerstrøm og fire av Statistisk sentralbyrås intervjuere har vært delaktige i rekrutteringen av deltakere til fokusgruppene.

INNHOLDSFORTEGNELSE

FOKUSGRUPPER	4
FORMÅLET MED SPØRRESKJEMAUNDERSØKELSEN	4
UTVALG	5
DELTAKERE I DE 4 FOKUSGRUPPENE	6
ERFARINGER FRA REKRUTTERINGSARBEIDET	6
RESULTATER FRA FOKUSGRUPPENE	7
SPØRRESKJEMAET	7
<i>Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen</i>	7
<i>Diskusjonen i gruppen med kvinner fra Pakistan</i>	8
<i>Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina</i>	9
<i>Diskusjonen i gruppen fra Somalia og Marokko</i>	10
<i>Viktigste funn fra diskusjonen om spørreskjema</i>	11
MOTIVASJON	12
<i>Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen</i>	12
<i>Diskusjonen i gruppen med kvinner fra Pakistan</i>	13
<i>Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina</i>	14
<i>Diskusjonen i gruppen fra Marokko / Somalia</i>	15
<i>Viktigste funn fra diskusjonen om motivasjon</i>	16
INFORMASJONSBREVET	17
<i>Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen</i>	17
<i>Diskusjonen i kvinnegruppen fra Pakistan</i>	18
<i>Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina</i>	18
<i>Diskusjonen i gruppen fra Marokko og Somalia</i>	19
<i>Viktigste funn fra diskusjonen om informasjonsbrevet</i>	19
OPPSUMMERING	20
VEDLEGG	

Fokusgrupper

Fokusgrupper er samtalegrupper der mennesker med visse fellestrekk samles for en kort stund og utveksler meninger og erfaringer om et oppgitt tema. Gruppene ledes av en ordstyrer. Deltakerne er som regel ukjente for hverandre. Fokusgruppediskusjoner gjennomføres flere ganger med samme type deltakere for å identifisere trender og synspunkter. Systematisk analyse av diskusjonene gir oss innsikt i hvordan et produkt oppfattes (Kreuger, 1994).

Fokusgrupper benyttes ofte i planleggingsprosessen for å bedre kvaliteten på undersøkelser. Det har også vært formålet i dette tilfellet.

Formålet med spørreskjemaundersøkelsen

I forbindelse med Folke- og bolig tellingen i år 2000, skal BHU registeret (befolkningens høyeste utdanning) oppdateres. I registeret mangler det utdanningsopplysninger om veldig mange som er flyttet til Norge. Folk som kommer til Norge og som har hele sin utdanning fra utlandet, har fått registrert utdanningsnivået sitt utelukkende på grunnlag av opplysninger som er gitt i skjemabaserte undersøkelser. I 1991 gjennomførte Statistisk sentralbyrå en skjemabasert undersøkelse som omfattet alle som hadde innvandret til Norge etter 1980. En ny slik spørreskjemaundersøkelse skal gjennomføres til høsten, og fokusgruppene som vi har gjennomført er en del av planleggingen av denne undersøkelsen.

Gruppen som skal nås gjennom den skjemabaserte undersøkelsen til høsten er svært sammensatt. Innvandrere med ulik opprinnelse kan oppfatte skjemaet på forskjellige måter. De behersker ulike språk og kan til dels forstå begreper på en annen måte enn vi gjør. Formålet med fokusgruppene er:

- å minske mulighetene for misforståelser av begreper og spørsmål
- å oppklare eventuelle misforståelser angående hensikten med spørreskjemaundersøkelsen
- å få presisert spørsmål eller bekreftet / avkreftet om man ved hjelp av spørsmålene i skjema måler det man har tenkt å måle
- å få tilbakemeldinger på hvordan man skal motivere personer både med høy og lav og ingen utdanning til å delta i spørreskjemaundersøkelsen

Ved å få svar på punktene ovenfor skal man forsøke å lage et best mulig spørreskjema og introduksjonsbrev.

Diskusjonene i fokusgruppene ble delt inn i tre deler. Den første delen omhandlet spørreskjemaet som skal sendes ut til høsten. Et utkast til spørreskjema ble diskutert i gruppene. Eventuelle problemer og vanskeligheter ble trukket frem og begreper brukt i spørreskjemaet ble diskutert. I den andre delen av diskusjonsgruppen diskuterte vi hvordan vi kan motivere personer til å delta i en slik spørreskjemaundersøkelse. Den tredje delen omhandlet informasjonsbrevet som vi skal sende ut sammen med spørreskjemaet. Et utkast til informasjonsbrev ble diskutert i gruppene.

Utvalg

Målgruppen for spørreskjemaundersøkelsen som skal gjennomføres til høsten er i hovedsak personer som har gjennomført sin utdanning i et annet land enn Norge. Det er disse personene som skal svare på spørreskjemaet, og det er derfor disse det har vært naturlig å invitere til å delta i fokusgrupper. Vi hadde tilgang til utvalgsfilen til den forestående spørreskjemaundersøkelsen, og benyttet den som grunnlag for å trekke utvalget til gruppene. Vi visste dermed at disse personene hadde gjennomført sin utdanning i utlandet. Dette gjorde denne metoden bedre enn en mer oppsøkende metode, som også er vanlig å benytte i fokusgruppesammenheng.

Det ble gjennomført 4 fokusgrupper, som besto av 6-7 deltakere per gruppe. Hver av gruppene besto av personer fra et land eller landområde som er hyppig representert i Norge - sett ut fra hvilket fødeland de kommer fra. Dermed kunne vi også forsøke å få avdekket ulike lands- / kulturers eventuelle problemer med å forstå / få med seg informasjon på norsk. Det var også viktig å få kartlagt hvorvidt personer fra ulike land forstår og tolker spørsmålene likt, og å få frem ulike kulturelle synspunkter på hvordan man bør presentere spørreskjemaundersøkelsen og motivere og veilede i forbindelse med en slik undersøkelse, for å få flest mulig personer til å delta.

Vi valgte følgende landområder til fokusgruppene:

- gruppe 1: engelskspråklige land (landkode 139, 684, 612, 805)
- gruppe 2: Pakistan (landkode 534)
- gruppe 3: Bosnia-Hercegovina (landkode 155)
- gruppe 4: Somalia og Marokko (landkode 303, 346)

I den andre fokusgruppen, gruppen fra Pakistan, valgte vi å konsentrere oss om kvinner. I noen sammenhenger kan det være hensiktsmessig å konsentrere diskusjonsgrupper om personer av samme kjønn. For å få kvinner til å bidra med sine synspunkter i et eget forum valgte vi å la den ene gruppen bestå av bare kvinner.

I tillegg begrenset vi utvalget på følgende måte: Vi konsentrerte oss om personer i aldersgruppen 25-50 år (per 31.12.98). Personene måtte være bosatt i Oslo, og de måtte ha vært bosatt i Norge minimum 1 ½ år for å bli trukket ut til å delta. Aldersavgrensningen skyldtes at personene burde være så gamle at de hadde rukket å ta høyere utdanning, samtidig som de ikke burde være så gamle at utdanningssystemet hadde forandret seg dramatisk fra de gikk på skole. Den geografiske begrensningen skyldtes at fokusgruppene skulle avholdes i Statistisk sentralbyrås lokaler i Oslo. For å utelukke personer som på grunn av store språkproblemer ikke kunne deltatt i en diskusjon på norsk hos oss, valgte vi å utelukke personer som hadde bodd i Norge kortere enn 1 ½ år.

60 personer ble trukket ut fra gruppe 1, 80 personer ble trukket ut fra gruppe 2,3 og 4. Disse fikk tilsendt et informasjonsbrev fra oss, der de ble informert om at de kanskje ville bli kontaktet per telefon og spurt om å delta i en diskusjonsgruppe hos oss. Når utvalget var trukket søkte vi etter telefonnummer fra database fra Telenor. Vi fant veldig få telefonnummer blant de som var trukket ut. I gruppe 1 fant vi telefonnummer på 34 personer, i gruppe 2 fant vi telefonnummer på 45 personer, i gruppe 3 på 65 personer og i gruppe 4 på 34 personer. Vi satt dermed igjen med et betraktelig redusert utvalg personer som kunne kontaktes. Intervjuere i Statistisk sentralbyrå fikk i oppdrag å ringe rundt å rekruttere deltakere til gruppene blant de vi satt igjen med.

Vi forsøkte å rekruttere personer av begge kjønn (ikke gruppen fra Pakistan), i ulik aldersgruppe og med ulikt utdanningsnivå til alle gruppene. Målet var å rekruttere rundt 10 personer til hver gruppe, slik at vi fikk 6-7 personer til å komme.

Deltakere i de 4 fokusgruppene

Engelskspråklig gruppe

6 personer

Kvinne, 28 år, fra USA, bodd i Norge i 14 år, 16 års utdanning

Mann, 37 år, fra USA, bodd i Norge i 6 år, mastergrad utdanning

Kvinne, 39 år fra USA, bodd i Norge i 6 år, 19 års utdanning

Mann, 28 år, fra Storbritannia, bodd i Norge i 2 ½ år, 11 års utdanning

Mann, 44 år, fra Storbritannia, bodd i Norge i 28 år, 11 års utdanning

Kvinne, 49 år, fra Storbritannia, bodd i Norge i 6 år, doktorand på universitetet

Kvinnegruppe fra Pakistan

2 personer

En kvinne i 30 års alderen, bodd i Norge i 10 år, mastergrad utdanning

En kvinne i 50 års alderen, bodd i Norge i 25 år, utdanning fra videregående skole

Gruppe fra Bosnia-Hercegovina

7 personer

Mann, 38 år, bodd i Norge i 6 år, 18 års utdanning

Mann, 43 år, bodd i Norge i 6 år, 13 års utdanning

Mann, 49 år, bodd i Norge i 5 år, 12 års utdanning

Kvinne, 36 år, bodd i Norge i 5 år, 12 års utdanning

Kvinne, 39 år, bodd i Norge i 5 år, 2 år på universitet

Kvinne, i 50 årene, bodd i Norge i 5 år, ukjent utdanning

Kvinne, 50 år, bodd i Norge i 5 år, 12 års utdanning

Gruppe fra Somalia og Marokko

4 personer

Mann, 33 år, fra Marokko, bodd i Norge i 12 år, 2 års høyere utdanning

Kvinne, i 30-årene, fra Marokko, usikkert hvor mange år bosatt i Norge, reiselivsutdanning

Mann, 30 år, fra Somalia, bodd i Norge i 7 år, 3,5 års høyere utdanning

Mann, i 30-årene, fra Somalia, bodd i Norge mer enn 1 ½ år, 3 års høyere utdanning

Erfaringer fra rekrutteringsarbeidet

To av gruppene ble mindre enn forventet. I begge disse gruppene hadde vi rekruttert og fått avtale med 10 personer. Når fokusgruppen med deltakere fra Pakistan skulle avholdes, kom bare to av de inviterte. Dette førte til at vi før den tredje og fjerde gruppen skulle avholdes, ringte rundt til alle deltakerne som var invitert for å høre om de fortsatt hadde planer om å komme. For fokusgruppen fra Bosnia-Hercegovina gikk dette greit. Alle som sa at de hadde planer om å komme møtte opp. En av de inviterte fikk vi ikke tak i, en annen sa at han kanskje skulle komme, men ringte senere og sa fra at han ikke kunne komme likevel. I den siste fokusgruppen, gruppen fra Somalia og Marokko, var det mange vi ikke nådde på telefon kvelden før gruppen skulle avholdes. De fleste av de vi kom i kontakt med møtte opp. De vi ikke kom i kontakt med møtte ikke opp. Bare en av disse ringte og sa fra at hun ikke hadde anledning til å komme.

Et tips til senere undersøkelser er for det første å rekruttere mange flere enn det man ønsker skal delta i fokusgruppene. Antall personer man rekrutterer bør variere avhengig av om man tror personene i utvalget er veldig interessert i temaet og dermed ha større sannsynlighet til å møte opp eller ikke. I utvalget til denne undersøkelsen er det mange faktorer, blant annet språkproblemer og kulturforskjeller som gjør at en del av personene som er invitert til å delta ikke møter opp. Det er derfor hensiktsmessig å invitere flere personer enn det antallet man ønsker som deltakere i fokusgruppene. I dette tilfellet kunne vi godt ha invitert dobbelt så mange som vi ønsket skulle delta.

Et annet tips er at man bør kontakte de som er rekruttert to dager før fokusgruppen skal avholdes, for å få bekreftet eller avkreftet om personene fortsatt har planer om å komme. Da har man også tid til å rekruttere ny hvis man får et stort frafall.

Resultater fra fokusgruppene

Intervjuguiden er delt opp i tre deler: spørreskjema, motivasjon og informasjonsbrevet. Vi vil presentere resultatene fra fokusgruppene etter tema. Vi begynner med spørreskjemaet, fortsetter med motivasjonen og avslutter med informasjonsbrevet. Vi vil trekke inn de ulike fokusgruppenes kommentarer og synspunkter på hver tema, og avslutte hvert tema med de viktigste funnene når vi ser de fire fokusgruppene under ett.

Etter den første fokusgruppen foretok vi noen justeringer både i informasjonsbrevet og i spørreskjemaet. Den viktigste endringen var at vi integrerte norsk og engelsk oversettelse inn i samme spørreskjema. I tillegg inkluderte vi et nytt spørsmål helt til slutt i spørreskjemaet: "Får du brukt utdanningen din i Norge?". I introduksjonsbrevet presenterte vi en del flere begrunnelser for hvorfor spørreskjemaundersøkelsen skal gjennomføres. I intervjuguiden var den største endringen at gruppedeltakerne fikk både spørreskjema og informasjonsbrevet i starten av diskusjonen, slik at de kunne lese gjennom informasjonsbrevet hvis de ønsker det før de begynte å kikke på spørreskjemaet. Ellers var rekkefølgen på spørsmål og innholdet i intervjuguiden stort sett det samme i alle fokusgruppene. Årsaken til at endringene ble gjort var at vi fikk en god del kritiske kommentarer fra den første gruppa, en god del "hvorfor"-spørsmål som i visse deler av diskusjonen tok vekk fokus fra temaet for diskusjonen. Dette ønsket vi å unngå.

Spørreskjemaet

Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen

En generell tendens i denne gruppen var at deltakerne mente at den engelske oversettelsen av skjemaet var dårlig. Flere kommenterte at de måtte se på det norske skjemaet for å skjønne hva vi mente. Det var også flere som sa at de ikke ville ha fylt ut på samme måte i den norske og den engelske utgaven. Hovedproblemet lå i oversettelsen av "grunnskole". Primary school er noe annet enn grunnskole. Flere av gruppedeltakerne forstod heller ikke forskjellen på lower og upper secondary school. På grunn av den ulike oppbyggingen av det norske og det engelske / amerikanske skolesystemet, var det vanskelig å skille mellom grunnskole og videregående skoleutdanning.

Spørsmålet om hvor mange år man har gått på grunnskole var også vanskelig. Dette fordi det kan være forskjellig fra land til land. Det vil variere mye i tid, både når grunnskolen begynner og når den avsluttes. Noen mente at det kanskje kunne være en idé å skrive noe om når omtrentlig grunnskolen avsluttes. En annen kommentar på grunnskole delen av spørreskjemaet var at vi brukte begrepet "opplæring". Flere mente at grunnskolen ikke kalles opplæring i den vestlige verden.

I delen som omhandlet videregående skole og universitet / høgskole, var det også en del forvirring på grunn av vår engelske oversettelse. "College" var en av termene det ble reagert på. Man kan begynne

på college uten å ha gjort ferdig secondary school, noe som betyr at det ikke er riktig å plassere "college" sammen med universitet, slik vi har gjort i våre oversettelse. Det kom fram at det finnes flere typer college, en type som kan sammenliknes med universitet, men også en type som er mer yrkesrettet, som ikke er på samme nivå som universitet.

Spørsmålet om fagområde på videregående skolenivå, ble opplevd litt problematisk. I Storbritannia kan man som regel studere flere fag. Det er altså ikke generelle studieretninger, og man kan blande flere av kategoriene under fagfelt. Det kan derfor være vanskelig å bare sette ett kryss. Et annet problem som kom fram gjaldt mer yrkesrettede utdanninger, for eksempel utdanninger som krever svennebrev / fagbrev. Hvor skal man for eksempel plassere svennebrev / fagbrev når man har gått på skole en dag per uke i 2 år og hatt praksis resten av tiden? Når det gjaldt oversettelsen, var oversettelsen av "allmennfag" problematisk ("general subjects"). "Academic" eller "liberal arts" ble foreslått som bedre oversettelser. Flere lurte også på om faginndelingen som var gjort var en egnet måte å inndele fagfelt på.

Delen av spørreskjemaet som omhandlet universitet / høyskole var lettere å fylle ut. Det ble hevdet at det er mer standardisert mellom ulike land på dette nivået. Men det kan oppstå problemer med å fylle ut skjema hvis man i løpet av studietiden har studert i flere land. Hvis man har hatt et utenlandsopphold i løpet av studietiden kan det være vanskelig å sette bare ett kryss i spørsmålet om hvilket land man studerte i. Det var også noen som syntes det var vanskelig å fylle ut antall år man hadde studert, spesielt når man holdt på med doktorgrad. Et av fagfeltene var også litt vanskelig: "estetics" ble ikke forstått som estetiske fag.

Når vi begynte å diskutere begrepene "utdanning", "opplæring" og "skolegang", kom det fram at "utdanning" dreier seg om kvalifikasjoner, det du er utdannet til, for eksempel lege eller lærer. "Utdanning" er noe konkret, og det ble oppfattet som et bedre ord å bruke enn "skolegang". "Skolegang" ble sett på som noe generelt, det å gå på skole. Det kunne brukes om både grunnskole og videregående skole. Men det kunne være forskjellige oppfatninger av hva forskjellen mellom skolegang og utdanning var, og dette mente deltakerne kom an på alder. Den eldre generasjon mener at deres skolegang på grunnskole er "utdanning", mens den yngre generasjon ser på dette som "skolegang". "Opplæring" er mer kortsiktig, for eksempel kortere kurs og lignende. Men det ble presisert at det ikke behøvde å være slik overalt i verden.

Diskusjonen i gruppen med kvinner fra Pakistan

Kvinnene begynte diskusjonen med å presisere at det var en god stund siden de bodde i Pakistan, og at mye hadde skjedd på utdanningsfronten siden den gang. De fortalte at utdanningssystemet i Pakistan er delt: de fem første årene er primary school, og de fem neste kalles secondary school (eller medium og high school). Fra 11. år går man på "college". I skjemaet under grunnskole ville begge fylt ut 5 år, fordi det er det de tenker på som grunnskole. Lower og upper secondary school mente de det var lett å misforstå. De mente at det var bedre å bruke "college" for videregående skole.

"College" er videregående skole i Pakistan. Etter grunnskolen må man altså innom "college" i 2 eller 4 år før man kan begynne på universitet. Men i spørreskjemaet ville de fylt ut 5 år under videregående skole, fordi de tenker på det som secondary school, som kommer naturlig etter primary school. Deltakerne mente at det kan være problematisk å skille mellom grunn- og videregående skole her i Norge. De mente det ble feil å sette "college" sammen med "university", slik vi har gjort i vår engelske oversettelse av skjema, fordi "university" er ett nivå høyere og bygger på "college". Når vi snakket om delen som omhandlet videregående skole i skjema, syntes de at "allment" var et vanskelig ord. De syntes også at det var vanskelig å finne allmennfag. De brukte ordet "basics" for allmennfag, og forstod ikke umiddelbart at "general subjects" var det samme.

Snekker er et eksempel på en utdanning det var vanskelig å plassere i skjemaet. For å bli snekker går man ca 2 år på “technical school” etter grunnskole, og syntes det var vanskelig å finne dette i skjemaet. De trodde de ville plassert det under “college”, men ikke nå som “college” står plassert sammen med universitet.

I Pakistan må du ha en “bachelor degree” fra “college”, før du kan gå videre og ta en “master degree” på universitetet. Universitetsdelen i skjemaet var enklere å fylle ut (hvis de så bort fra at “college” var plassert der). Eksempelvis ville hun som hadde gått 2 år på college og 2 år på universitet, fylt ut 4 år på university / college, etter å ha fylt ut 5 år på primary og 5 år på secondary school.

Når vi snakket om begrepene “utdanning”, “skolegang” og “opplæring”, mente deltakerne at “utdanning” var noe man tok for å bli eksempelvis lege. Skolegang var det samme fordi de tenkte på begge deler som “education”. De så på alt som “education”, både skolegang, opplæring, utdanning. Kvinnene tenkte på engelsk, og det var derfor vanskelig å tenke på disse begrepene på norsk. Jeg måtte introdusere det engelske begrepet “schooling” for å få fram ulike synspunkter på begrepene. Når jeg introduserer dette begrepet, mente den ene av kvinnene at primary school er “schooling”, mens den andre mente at primary school er “education”. Opplæring så de på som noe helt annet nå. Det gikk mer på å bli lært opp for praktiske ting. Opplæring er ikke utdanning. Praksis ble nevnt. Når man er ferdig med en utdanning, så må man ha opplæring før man er helt inne i en jobb og kan greie å gjøre den skikkelig.

Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina

Diskusjonen av skjemaet gikk mye lettere med denne gruppen. Skolesystemene våre er ikke så ulike, og dette gjorde det lettere. Konklusjonen var at den delen av skjemaet som omhandlet grunnskole var uproblematisk. Dette ville alle fra Bosnia-Hercegovina forstå. Den eneste forskjellen fra Norge er at grunnskolen er på 8 år i Bosnia-Hercegovina. Man har barneskole og ungdomsskole på samme måte som i Norge.

Gruppen mente at forklaringen av videregående skole var grei. De forklarte at i Bosnia-Hercegovina går man 3 eller 4 år på videregående skole, avhengig av om man går yrkesfaglig retning (praktiske fag, 3 år) eller gymnas / tekniske fag (4 år). På gymnas / tekniske fag kan man velge fag ut fra hva man skal studere videre de to siste årene. Gruppen kom fram til at det kunne være vanskelig å plassere noen yrkesfaglige utdanninger under fagfelt. De nevnte typiske yrkesutdanninger som kokk og frisør som eksempler. Gruppen mente at vi kunne gjøre det enklere ved å ha med eksempler på yrker under noen av fagfeltvalgene.

Den delen av skjemaet som omhandler universitets- og høgskoleutdanning var det heller ikke mange kommentarer til. Utdanningssystemet i Bosnia-Hercegovina er også på dette nivået veldig likt systemet i Norge. Man går enten på universitetet i ca. 5 år, eller man går på høyskole i ca. 2 år. På spørsmål om man har fullført utdanning på universitet / høgskole, mente flere av gruppedeltakerne at man burde utheve ordet *fullført* slik at alle ble oppmerksomme på det. De forstod at vi mente normert tid på spørsmålet om hvor mange år man har studert. Men noen som hadde studert fag der den normerte tiden for eksempel var på 4 ½ år, hadde problemer med å fylle dette halve året inn i skjema, da det var uklart om svaralternativet åpnet for dette. Kommentarer til fagområder var at de ulike gruppene kanskje var for store. Men det kom også fram at dette kanskje var naturlig, siden utdanninger fra hele verden skulle plasseres.

Det oppstod noen diskusjoner når gruppa skulle fylle inn hvilket land de hadde studert i. I Øst-Europa er mange land nå delte, slik at det landet du tok utdanningen din i ikke eksisterer lenger, og den byen du studerte i nå tilhører et annet land. Men alle ville plassere seg i sitt “nye” land, altså Bosnia-Hercegovina, og ikke i Jugoslavia. Kommentarer til det siste spørsmålet i spørreskjemaet, spørsmålet “får du brukt utdannelsen din?”, var at den engelske oversettelsen var bedre enn den norske, og heller

ikke helt lik. Det var også en av gruppedeltakerne som syntes det var vanskelig å svare på dette, siden hun ikke hadde jobb nå. Hun lurte på om hun skulle svare “nei” fordi hun nå ikke hadde jobb, eller om hun skulle svare ut fra sin forrige jobb i Norge.

Deltakerne mente at “utdanning” og “skolegang” var det samme. “Skolegang” og “opplæring” mente de kunne foregå samtidig. “Opplæring” så de mer generelt på som praktiske kurs, noe man lærer etter at man har fått jobb. Eksempler på opplæring er opplæring i bruk av nytt utstyr, pc osv.

Diskusjonen i gruppen fra Somalia og Marokko

I den siste gruppen begynte vi diskusjonen om skjemaet med en liten innføring i de to ulike skolesystemene i Marokko og Somalia. I Marokko går man 5 år på grunnskole og så 4 år (som den norske ungdomsskolen), altså 9 år til sammen. De siste 4 årene kunne det bli vanskelig å få med slik vårt skjema var utformet nå. Dette mente gruppedeltakerne skyldtes forklaringsteksten til grunnskole: “lære å lese, skrive og regne”. Dette er ikke noe de forbinder men de siste 4 årene (og kanskje heller ikke med den norske ungdomsskolen?). Gruppen mente at man heller bare burde definere grunnskole med skole der man gjennomgår “grunnleggende opplæring”. Somalierne i gruppa hadde ikke så store problemer med å fylle ut grunnskole delen, da deres utdanningssystem ligner mer på vårt på dette nivået. I Somalia går man 8 år sammenhengende, og dette kalles barneskole og mellomskole. Et forslag til forbedring var at vi brukte begrepene barne- og ungdomsskole istedenfor bare grunnskole her.

Når vi kom inn på spørsmålet om hvor mange år med utdanning på grunnskolenivå man har “fullført”, fikk vi vite at mange førstegenerasjonsmarokkanere som bor i Norge bare har gått de første 5 årene på grunnskole i Marokko. Etter de første 5 årene kan man ta eksamen, noe som betyr at det går an å ha fullført bare 5 år med utdanning. De fra Somalia mente det var viktig at vi presiserte at det i denne spørreskjemaundersøkelsen var formell utdanning / skolegang vi var ute etter. I Somalia går mange barn på Koranskole / Koranundervisning i 3-4 år før de begynner på formell skolegang. De lærer arabisk, og kan altså lese før de begynner på skolen. Men dette er likevel ikke formell skolegang.

Når vi begynte å diskutere videregående utdanning, fikk vi vite at man i Somalia går 4 år på videregående skole. Somalierne syntes ikke denne delen av skjemaet var vanskelig. Utdanningssystemet er ganske likt det norske. I Somalia velger man enten å gå allmennfag (samme som hos oss) eller yrkesfag (som er 2-3 år). I Marokko går man 3 år på videregående skole. De kaller det enten gymnas eller yrkesskole. På gymnas går man enten på vitenskapslinje (matte, fysikk, naturfag) eller på litterær linje (språk, litteratur, filosofi etc.). Det brukes ikke noe lignende begrep som allmennfag.

Heller ikke universitet- / høgskoleutdanningsdelen var særlig problematisk. I Marokko er systemet ganske likt det norske. På universitetet kan du ta noe som likner på cand.mag, noe som likner på hovedfag og doktorgrad. Det ble litt diskusjon omkring bruken av ordet “fullført” i gruppa. En av Somalierne mente at vi fikk for lite informasjon ved å spørre om en person hadde “fullført” utdanning på universitetsnivå. Han mente at mange ville svare nei hvis de ikke hadde gått alle årene en utdanning krever for å bli ferdig. Hvis man stiller spørsmålet på en annen måte - f.eks. “har du gått på universitet / høgskole”, så får man med mer informasjon og flere personer. Han trodde at personer som har fullført 3 år av en utdanning på 6 år kanskje ikke vil skrive opp noe fordi han ikke har fullført alle 6 årene (selv om han har eksamen fra 3 år). Da ville vi mangle utdanningsopplysninger om denne personen. De andre i gruppa syntes ikke dette var særlig problematisk.

Også i denne gruppen kom det fram usikkerhet med hensyn til hva man skulle gjøre med halve år, når man for eksempel hadde studert i 3 ½ år. På sjekkspørsmål om normert tid, forstod personer i denne gruppa at det var det vi var ute etter på spørsmål 9, og ikke hvor mange år man faktisk har brukt.

I gruppen kom det fram at det er ganske vanlig med fjernundervisning i Somalia. Spørsmål om man "har gått" på universitet / høyskole kan i slike tilfeller være misvisende og forvirrende for de som har tatt fjernundervisning, korrespondanseundervisning eller former for hospitering, da det virker som om man fysisk må ha vært tilstede på en skole. Her ble det foreslått en formulering som "har du fullført studier..." som en bedre måte å stille spørsmålet på.

Når vi begynte å diskutere begrepene "utdanning", "skolegang" og "opplæring", viste det seg at "utdanning" er mest brukt om det som kommer etter videregående skole. Det er akademisk, høy utdanning. En snekker tar for eksempel ikke en utdanning. "Skolegang" mente gruppa varte til og med videregående skole. Skolegang kan også være yrkesfaglig. Deltakerne fra Somalia kjente ikke til opplæringsbegrepet. De fra Marokko mente at "opplæring" er mer yrkesfaglig, og at norskopplæring for innvandrere i Norge er en form for opplæring. De fra Somalia kommer inn her og nevner voksenopplæring.

Viktigste funn fra diskusjonen om spørreskjema

Det er store forskjeller mellom land der utdanningssystemet og måten å bygge opp utdanningsnivåene på er lik den norske modellen, og land der utdanningssystemet og utdanningsnivåene er bygd opp annerledes. Man må legge opp oversettelser og forklaringer etter de som vil ha størst problemer med å forstå oppbyggingen og rekkefølgen vi er ute etter.

Den engelske oversettelsen skapte problemer både i gruppen fra Storbritannia / USA og i gruppen fra Pakistan. Her vil det være mye å hente ved å gjøre oversettelsen bedre. Både gruppen fra Bosnia-Hercegovina, den engelskspråklige, og den Pakistanske gruppen presiserte viktigheten av gode oversettelser.

Hvis vi går mer inn på de ulike delene av skjema, er den viktigste observasjonen på grunnskolenivå at det kanskje kan virke misvisende å spesifisere grunnleggende opplæring med det å "lære å lese, skrive og regne". For land der grunnskolen er mer fysisk delt opp i to deler, med en del som tilsvarende det vi kaller barneskole og en del som tilsvarende ungdomsskole, vil nok mange bare tenke på den første delen av grunnskolen på grunn av spesifiseringen "lære å lese, skrive og regne". Man lærer ikke basiskunnskapene lesing, skriving og regning på ungdomsskolen. Denne spesifiseringen går direkte på hva man vil svare på spørsmål to i spørreskjemaet; hvor mange års utdanning har de fullført.

På videregående skolenivå er det fagfeltene som er det største problemet. Spesielt yrkesfaglige retninger og utdanninger kan det være vanskelig å plassere. Hvis man bak de ulike fagfeltene har med eksempler på yrker som kan knyttes til de enkelte fagfeltene, vil dette spørsmålet bli lettere å fylle ut riktig. Fagfeltet "allmenfag" kan også være problematisk, da ikke alle land har et slikt begrep og en slik samlebetegnelse.

Universitet- og høyskole var den enkleste delen av skjemaet. En viktig presisering fra flere grupper var muligheten til å skrive inn halve år på spørsmålet om utdanningens lengde (antall år fullført). Det er også viktig å påse at man ikke mister personer som har tatt enkeltfag på universitetet, men ikke fullført en spesiell utdanning. Her er det begrepet "fullført" som eventuelt kan føre til misforståelser. På spørsmål om hvilket land man har fullført skolegangen / utdanningen sin i, var det flere som ønsket å krysse av for flere land. Det bør vurderes om det kan være nødvendig å presisere at vi er interesserte i det siste faget, det siste året eller den siste eksamenen, for at man ikke skal være fristet til å sette flere kryss.

Diskusjonen av begrepene ble litt kunstig, siden vi skulle diskutere tre begreper som omhandler noe av det samme, på et annet språk. Utdanning og skolegang ble stort sett sett på som det samme, mens opplæring gjennomgående ble sett på som noe annet. Opplæring ble av mange sett på som praksis, noe som ofte er en del av ulike yrkesutdanninger. Yrkesutdanningene var noe av det som ble trukket fram

som vanskelig å plassere i skjema. Hvis yrkesutdanningene blir enklere å plassere kan det hende at begrepet opplæring i større grad vil være naturlig å bruke.

Motivasjon

Gruppedeltakerne fikk i starten av denne delen i oppgave å tenke gjennom hva som kunne være med på å motivere folk til å delta i en slik spørreskjemaundersøkelse. De fikk noen minutter til å skrive ned noen stikkord om dette før vi diskuterte det i gruppene.

Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen

Da vi begynte diskusjonen om hva som kunne være med på å motivere folk til å delta i en slik spørreskjemaundersøkelse, var det en av gruppedeltakerne som spøkte med at vi kunne true med utvisning, og at det kunne hjelpe! I det litt mer alvorlige hjørnet kom kommentarer som at vi måtte legge undersøkelsen fram på en måte som viste at dette var noe som var til fordel for de personene som skulle svare. At det ikke bare var til hjelp for staten, men at det var til hjelp for dem selv også. Det å forklare kort hvorfor spørreskjemaundersøkelsen skulle gjennomføres var bra. Deltakerne mente at det ikke var nok å si at vi må gjøre dette for å få gode nok register. Hvorfor er det viktig med et godt register? Hva skal det brukes til? Gruppen var enige om at informasjonsbrevet var viktig.

Tilbakemeldinger, det å komme med resultater og vise at spørreskjemaundersøkelsen blir brukt til noe, kan være motiverende. Det kan være bra å bruke eksempler fra andre land på hva disse opplysningene brukes til. Flere i gruppen mente også at vi burde bruke media til å reklamere for undersøkelsen i forkant, og at det kan være lurt å informere innvandrersorganisasjoner og skoler. Noen poengterte at det er viktig at de som skal svare føler at de kan stole på staten. Hvis ikke kan mange bli redde for å svare. Det er også viktig å få fram at dette er en seriøs undersøkelse.

Mange som har flyttet til Norge har store problemer med å få godkjent utdanningen sin. Derfor mente gruppedeltakerne at det er viktig å poengtere at man skal fylle ut den utdanningen man faktisk har, selv om man ikke får brukt den. Det ble foreslått at vi skulle ha et spørsmål til slutt i skjema der vi spurte om personene får brukt utdanningen sin (dette spørsmålet la vi inn etter forslag fra denne diskusjonsgruppa). Personer som ikke har noen utdanning bør få tips om hvordan de skal øke kompetansen sin. Gruppen trodde at det ville bli vanskelig å motivere personer med lav utdanning til å fylle ut, fordi de ikke ønsker å eksponere seg selv. Måter å motivere disse på er å vri spørreskjemaundersøkelsen mot muligheter til å forandre sin situasjon: "Vil du forandre din situasjon? Fyll ut dette skjemaet!". Det kan også virke motiverende å skrive noe i introduksjonen om at man representerer sin gruppe, og at man kan hjelpe sin gruppe ved å fylle ut dette skjemaet. Noen nevnte at vi bør vektlegge det å få fram mangfoldet i samfunnet, både de med høy og lav utdanning, uten å bruke ordene "høy" og "lav". Det å fokusere på at vi ønsker personene som har flyttet til landet velkommen og at vi ønsker integrasjon kan også virke motiverende.

Hvis ikke formålet med spørreskjemaundersøkelsen blir forklart på riktig måte, kan den kanskje oppfattes som rasistisk. Folk kan tenke: "dette kan være farlig informasjon", fordi folk er redd for rasisme og redd for hva dette kan brukes til. Kanskje fører dette til at noen ikke tør å fylle ut skjemaet. Gruppedeltakerne poengterte at det er viktig å være klar over at vi har en todelt innvandrerguppe i Norge: de som er gift med nordmenn og har kommet hit frivillig, og de som har kommet hit på grunn av krig og vanskeligheter i sitt eget land. Den siste gruppa kan være redd på grunn av ting som har skjedd i deres eget land. I den forbindelse kom viktigheten med at data må behandles anonymt fram. Det å ha navn og adresse trykket på skjema ble oppfattet som svært negativt.

Da vi gikk i gang med å diskutere utseende på skjemaet, mente flere at spørreskjemaet burde være kort og det burde være så få papirer som mulig i konvolutt sammen med skjemaet. Det er viktig å lage det enkelt og forståelig og det må gå fort å fylle ut. Folk gidder ikke å bruke lang tid på noe de

ikke hører noe mer om. Gruppen mente at det var bra om folk fikk skrive kommentarer på slutten av skjemaet.

Noen i gruppen mente at svarplikt var bra, andre ville bli provosert av det. Dette gjaldt spesielt de i gruppa som i utgangspunktet ikke likte at vi (staten) samler inn mye informasjon. Noen mente at man burde fokusere på at alle nordmenn også har svarplikt i noen undersøkelser, for eksempel Folke- og boligtellingsen.

Gruppen mente muligheten til å vinne gavekort var positivt. Sydenturtekning blir ikke "trodd på", fordi man aldri vinner! Årboka til SSB var en bra premie, mente en av gruppedeltakerne. Andre i gruppa foreslo gavekort som man kan kjøpe matvarer for.

På spørsmål om hvilken betydning oversettelse til flere språk har, foreslo gruppen å ha to språk på samme skjema (morsmål og norsk), men noen trodde dette kanskje kunne virke forvirrende. (Vi laget et skjema der norsk og engelsk sto i samme skjema til de andre tre gruppene). Både norsk og engelsk skjema mente gruppa var relativt bra, men det kunne være forvirrende hvis man ikke følte at man ville svare det samme på de to skjemaene.

Gruppen var stort sett enige om at trussel om bot ikke hjelper på motivasjonen. De trodde at folk ville fylle ut skjemaet men vil de fylle det ut riktig? De ville ikke legge noen "sjel" i det. "Umenneskelig" utbrøt en av gruppedeltakerne. Hun ville kastet det, eller til nød krysset helt vilt og sendt det inn.

Oppsummeringsvis spurte jeg gruppa hvilke av de faktorene vi hadde diskutert de trodde var viktigst for motivasjonen til å delta. Gruppa var enige om at budskapet var viktigst. Hvorfor skal vi gjøre dette? Få fram at vi ønsker et bedre samfunn der alle er integrert / inkludert, og fokusere på å introdusere spørreskjemaundersøkelsen slik at det ikke føles som om det er "staten MOT deg". Få fram at alle er viktige!

Vi snakket avslutningsvis litt om hvilke mediekanaler og andre forum de mente vi burde benytte for å opplyse om spørreskjemaundersøkelsen. Flere ulike ting ble nevnt. Migrapolis og Migranytt (NRK), Reklame på TV, nyhetene generelt, NRK Alltid Nyheter, Mammazzzi (NRKP3), kirker, moskeer, ambassader, Internasjonalt Forum, Kvinneforum, skolen Rosenhoff og UD ble nevnt.

Diskusjonen i gruppen med kvinner fra Pakistan

Deltakerne begynte diskusjonen om motivasjon med å fortelle at Pakistanere generelt ikke er særlig flinke til å stille opp. De sa at dette var et enkelt skjema, der det sto hvorfor man skulle delta, men de trodde ikke at mange kom til å svare likevel. Mange ville si at dette bare er et papir, dette er ikke så viktig, og dermed ikke svare. De nevnte skole og barnehage, der foreldrene nesten aldri møter opp på møter og lignende. Hvor interesserte vil de da være i denne spørreskjemaundersøkelsen? Kvinnene mente at det var viktig å framheve at det er plikt til å svare. Flere vil svare da. Tema er også viktig, men temaet for denne undersøkelsen kan misforstås. Når de leser at det handler om "schooling" kan mange tenke: "jeg skal ikke gå på skole / jeg går ikke på skole", "gjelder det barna mine? Nei...", "da er ikke dette noe for meg!". De poengterte at det er veldig viktig å få fram at de uten utdanning også skal svare.

De mente også at det burde være en introduksjon eller at hele informasjonsbrevet burde være på urdu. De mente at det var greit å ha det på norsk også. Det var viktig å skrive hvorfor undersøkelsen blir gjennomført på urdu. Da blir det lettere å forstå hvorfor de skal sende dette tilbake.

Når vi snakket om utseende på skjemaet, mente deltakerne at skjemaet var greit og så fint ut. Det så alvorlig ut, og det var bra. De foreslo at man kanskje burde skrive "veldig viktig" på konvolutten, for å få folk til å bli nysgjerrige.

Når jeg spurte hvilken innvirkning de trodde premier hadde på motivasjonen, begynte de med at de ikke hadde noe særlig flaks. Men de mente at pengepremier var bedre enn reiser / premier.

På spørsmål om hvilken effekt en trussel om bot ville ha, mente deltakerne at flere ville svare når det står at det er plikt til å svare på undersøkelsen. Purrebrev vil også virke mer alvorlig, og det er positivt. De mente det var bra å virke strenge. SSB-logo mente de også ville virke positivt. De mente også at det var viktig at skjema var kort og enkelt.

På spørsmål om steder vi kunne kontakte for å informere om spørreskjemaundersøkelsen, trakk de fram flere skoler (Møllergata skole og kvinneundervisningen der, Lakkegata skole og Hersleb skole). En annen form for informasjonsspredning som ble nevnt var å henge opp plakater på Grønland, i matbutikker og stoffbutikker der.

Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina

Denne gruppen trakk først frem at det var viktig å ha et informasjonsbrev der det står mer om hva spørreskjemaundersøkelsen gjelder og hva resultatene skulle brukes til. Gruppen mente også at det var viktig at folk forstod poenget med spørreskjemaundersøkelsen. Det bør stå mer i informasjonsbrevet om hvorfor folk bør fylle ut skjemaet. Hvis man kan trekke inn noe om at dette er en spørreskjemaundersøkelse som gir folk en mulighet til å forbedre sin situasjon, er det bra. Gruppen nevnte spesielt personer uten jobb som noen som kan trenge slike oppmuntringer.

Gruppen mente at man i tillegg til skjema og informasjonsbrev burde legge ved et ekstra ark som forteller folk hva de skal gjøre for å få godkjent utdanningen sin. Dette mente de ville motivere folk til å svare. Vi kunne skrive noe om at hvis personer ønsker å vite hvilke jobber de kan få, kan de kontakte arbeidskontoret. Gruppen mente at man kunne bruke baksiden på informasjonsbrevet for å spare plass. De mente at folk vil lese introduksjonsbrevet, men man må skrive kort fordi alt for mye skrift kanskje vil skremme.

På spørsmål om hvilken betydning utseende på skjemaet har, sa gruppedeltakerne at dette var et enkelt skjema, noe som var positivt. Men det var viktig å passe på at det ikke gikk i søpla sammen med reklamen. Det å oversette til alle deltakernes morsmål, mente gruppen var et godt hjelpemiddel for å unngå at folk kaster skjemaet, fordi de da forstår hva dette er. Gruppedeltakerne mente at skjemaet både bør være på norsk og på bosnisk. De trodde at flere ville bli interessert hvis spørreskjemaundersøkelsen ble presentert på deres eget språk. Spesielt de eldre. Hvis de får det på eget språk er det mindre sannsynlig at de vil forveksle det med reklame og kaste det. Gruppen nevnte også at man kanskje heller burde sende skjema via sosial / flyktningekontontor for de eldste aldersgruppene. Mange vil kanskje ikke skjønne hvordan de skal fylle ut skjemaet, og da kan man få direkte hjelp på sosialkontorene / flyktningekontorene.

Når jeg nevnte svarplikt, og lurte på hvilken betydning dette hadde på motivasjonen til å delta, mente gruppen at det var positivt at det var plikt, men at det var viktig å få fram hvorfor det var plikt. Plikt til å svare burde skrives med store bokstaver, sånn at man ikke overså det. En av gruppedeltakerne nevnte at man kanskje burde skrive at de som ikke svarer må betale bot? Når vi diskuterte dette nærmere var det delte meninger om hvordan dette ville virke. Gruppedeltakerne mente at det kunne hjelpe å true med bot, men de mente at en bedre motivasjon var å be på en pen måte om at det hjelper oss at de fyller ut skjemaet. For bosniere mente de at det var bedre å bruke "vær så snill" i steden for å være streng / bruke en tvangsmåte.

Premie mente noen var negativt for motivasjon til å delta. Andre mente at det var bra og positivt at man kunne vinne f. eks 5000 kroner. Andre forslag om ting som kunne øke motivasjonen til å delta, var om man kunne få tilbakemelding om resultatene / svarprosenten fra spørreskjemaundersøkelsen.

Gruppen mente at det var positivt at det stod SSB på konvolutten. De mente også at det var helt naturlig og veldig viktig å vite hvem som sender et brev til en. Men samtidig mente flere at når man ser SSB-logoen, så tenker man "dette er bare statistikk". Da kaster man det kanskje! Derfor er det veldig viktig å få fram at det kan hjelpe, at det er viktig for den enkelte.

På spørsmål om hva gruppedeltakerne mente var den viktigste motivasjonsfaktoren, trakk de fram morsmåloversettelse og en god forklaring på hvorfor spørreskjemaundersøkelsen skal gjennomføres. De trakk fram at mange kunne være redde for at det de fylte ut kunne bli misbrukt eller misforstått. Formålet med spørreskjemaundersøkelsen er veldig viktig å få fram, spesielt fordi mange kommer fra land med krig, korrupte stater etc. og kan derfor være mistenksomme.

Diskusjonen i gruppen fra Marokko / Somalia

Marokkanerne trakk fram at det var viktig å få fram at dette kan ha en positiv virkning på personens situasjon. Det å få kartlagt utdanningen til en person kan kanskje føre til at det blir satt i verk tiltak, kanskje kan man få hjelp til å skaffe en jobb eller hjelp til å få fullført en utdanning. Det er viktig å fokusere på at dette kan påvirke de som deltar personlig. Det må føre til noe positivt, mente gruppedeltakerne. Det er mange arbeidsledige innvandrere og det er derfor viktig å fokusere på at denne spørreskjemaundersøkelsen kan hjelpe. Den ene gruppedeltakeren fortalte også at det var derfor han kom hit i dag. Han trodde at dette kunne hjelpe innvandrere og utlendinger. Hvis han hadde vist at det bare skulle inn i et arkiv hadde han ikke brukt tid på det, så han håpet at det skulle brukes til noe positivt!

De fra Somalia poengterte at det er mange analfabeter fra Somalia i Norge. Det er mange som ikke kan norsk. Språk er generelt et stort problem for mange innvandrere, og i tillegg til analfabeter er det mange med lese- og skrivevansker. Derfor vil det ikke hjelpe at man bare oversetter spørreskjemaet. Det vil være lurt å bruke folk som kan ulike språk innenfor ulike organisasjoner. Disse kan hjelpe til med å intervju og veilede personer i utfyllingen av skjemaet. De tror det vil bli lav svarrespons ved å bare sende ut brev, og de anbefaler oss heller å kontakte ulike organisasjoner. De poengterer også at det er viktig å få fram hva dette handler om. Det er viktig at man ikke oppfatter det som noe negativt, noe som kan brukes mot dem.

De fra Marokko var enige i dette, og mente også at vi burde kontakte organisasjoner og levere skjemaene gjennom dem, via lederne i de ulike organisasjonene. De trodde at folk generelt ikke er interessert i "tilfeldige" brev i posten. Et brev fra SSB kan tolkes som et brev fra skattemyndighetene, og det ses ikke på som så viktig! De trakk fram at man burde ta kontakt med skoler der lærerne kan forklare elevene, som igjen kan forklare foreldrene sine hva dette dreier seg om. Rosenhoff skole blir nevnt, og det blir nevnt at administrasjonen på ulike skoler kan informere, sammen med sosialkontor og arbeidskontor.

Det var enighet i gruppen om at man burde sende skjemaene til utlendingeorganisasjoner heller enn hjem til folk. Det kommer også forslag om hjemmebesøk, fordi mange hverken kan lese norsk eller somalisk.

Når det gjaldt språk, mente gruppen at man bare burde ha ett språk på skjemaet og at det kan være forvirrende med to. De mener at vi bør lage skjemaet enkelt på ett språk, og språket bør være morsmålet til de som skal svare.

Når vi diskuterte svarplikt, mente flere i gruppen at man heller burde bruke ordet *viktig*. Men alle var enige om at det bør stå noe på konvolutten, for da er det større sjanse for at man åpner brevet. Plikt ble sett på som positivt, men det skal bygges opp en moralsk plikt gjennom at man skjønner at spørreskjemaundersøkelsen er til fordel for en, ikke tvangsplikt. Fokuser på det frivillige og det som

er bra for personene som fyller ut. “Vær så snill” heller enn “du må”. Da vil de føle en moralsk plikt til å svare. Dette var det spesielt en fra Somalia som poengterte kraftig.

Marokkanerne trodde kanskje at premier kunne hjelpe på motivasjonen til å delta i slike spørreskjemaundersøkelser. I Somalia tillater ikke religion spill som f.eks. lotto, og for dem virker premier dumt. Også fordi det er så vanskelig å vinne. En av dem mente likevel at premier var bra.

Når jeg spurte hva som var viktigst av det vi hadde diskutert, mente alle at det å kontakte organisasjoner var det viktigste, fordi det er her folk har tillit. Organisasjoner kan forklare og hjelpe til med utfyllingen. Det blir lettere for folk og sjansen blir større for at de svarer og svarene vil bli mer riktige (fordi man unngår språkproblemer). Hvis man får et norsk brev i posten er det store sjanser for at folk kaster det. Det nevnes også igjen at man må forklare formålet med spørreskjemaundersøkelsen i informasjonsbrevet og at brevet må oversettes til morsmål.

Viktigste funn fra diskusjonen om motivasjon

De fleste deltakerne mente det var viktig å forklare formålet med undersøkelsen for å motivere til deltakelse, det vil si fortelle hva resultatene skal brukes til. De fleste mente også at det var viktig at vi begrunner hvorfor undersøkelsen er viktig og hvorfor det er viktig at de som er trukket ut deltar. Forslagene og argumentene under dette temaet kan deles inn i tre kategorier, som alle må vurderes i planleggingen av undersøkelsen til høsten med tanke på å motivere målgruppen til å delta.

1) Hvorfor skal spørreskjemaundersøkelsen gjennomføres? (Hvorfor trenger SSB disse opplysningene)?

Vi må forklare hvorfor undersøkelsen skal gjennomføres slik at formålet med undersøkelsen kommer klart og tydelig fram. Dette kan utdypes med å fortelle litt om hva spørreskjemaundersøkelsen skal brukes til. Hva skal resultatene fra undersøkelsen brukes til? Hva har resultater fra tidligere liknende spørreskjemaundersøkelser blitt brukt til? Her er det argumenter som går på hvorfor dette er viktig for Statistisk sentralbyrå og staten som kan framheves. Spesielt viktig er det å legitimere og begrunne svarplikten godt.

2) Spørreskjemaundersøkelsens seriøsitet

Det er viktig å understreke at dette er en seriøs spørreskjemaundersøkelse som på ingen måte kan skade de som deltar. Store deler av målgruppen for denne spørreskjemaundersøkelsen har et helt annet forhold til staten og stasmakten enn den gjennomsnittlige nordmann, og dette er det viktig å være klar over. For mange kan utdanningsopplysninger, eller mangel på utdanning, være sensitive opplysninger de nødig vil gi fra seg. Dette gjelder også for mange nordmenn. Mange kan være redde for at opplysningene kan misbrukes eller misforstås. Det er viktig at man kan stole på staten, og det er viktig at spørreskjemaundersøkelsen ikke oppfattes som noe negativt, noe som kan brukes mot dem senere. Hvis det kommer klart fram hvorfor undersøkelsen er viktig, kan det kanskje virke mindre provoserende for de som i utgangspunktet er negative til å delta at de blir ilagt svarplikt. Deltakerne må forstå hvorfor de er pliktige til å svare.

3) Hvorfor skal jeg fylle ut dette spørreskjemaet? (får jeg noe igjen for å fylle ut skjemaet?)

For mange vil det ikke være nok å vite at dette er seriøse og viktige opplysninger som Statistisk sentralbyrå trenger for å gjennomføre viktige undersøkelser og analyser. Hvis undersøkelsen i tillegg på sikt kan ha en positiv innvirkning på deres egen situasjon, vil motivasjonen til å delta øke hos mange. På hvilken måte kan spørreskjemaundersøkelsen føre til noe positivt for meg? På hvilken måte er dette viktig for meg? Kan dette på noen måte hjelpe min gruppe? Kan jeg ved å fylle ut skjemaet kanskje forandre min situasjon? Hvis vi greier å flette inn noe som kan assosieres med slike faktorer, vil det kunne være med på å gi undersøkelsen mer mening for enkeltpersoner.

Temaet motivasjon får fram mange reaksjoner på det norske samfunn, og et intenst ønske om at endelig skal det komme en spørreskjemaundersøkelse som skal prøve å gjøre noe for innvandrere. En viktig konklusjon å trekke ut fra dette er at vi, selv om formålet med denne undersøkelsen ikke er å hjelpe utlendinger å få jobber, hjelpe dem med å få godkjent utdanningen eller hjelpe dem til å få tatt en utdanning slik at de får bedre kompetanse til å greie seg på arbeidsmarkedet, må forsøke å promotere spørreskjemaundersøkelsen på en måte som gjøre at den appellerer. Vi må fokusere på hva denne undersøkelsen faktisk kan bidra med av positive ting for innvandrere. Vi må forsøke å vri det til noe annet enn atter et nytt skjema innvandrere må fylle ut fordi de er kommet til Norge, og prøve å få fram at deltaking er mer til fordel for deltakerne enn til fordel for staten. Staten er på ingen måte noe fokusgruppedeltakerne føler de har plikt og lyst til å hjelpe, og derfor vil det være lite motivasjon å hente ved å fokusere på dette. Samtidig som vi bør vri spørreskjemaundersøkelsen til fordel for deltakerne bør vi kanskje også benytte oss av det faktum at innvandrere vet de må fylle ut mange skjema fordi de er kommet til landet. Dette er også et slikt skjema, og dette må de også fylle ut. For noen kan dette være grunn nok til å sende skjemaet tilbake.

Det faktum at disse momentene gikk igjen i alle gruppene, i sterkere eller svakere grad, gir oss grunn til å tro at begrunnelse og argumenter for viktigheten ved denne spørreskjemaundersøkelsen er en veldig viktig del av motivasjonsarbeidet. Et mulig tiltak kan være å lage en informasjonsbrosjyre som sendes ut sammen med spørreskjema og et enkelt informasjonsbrev.

En balansegang mellom "tvang" og "lyst" vil være en god måte å reklamere for undersøkelsen på. Spesielt de Pakistanske kvinnene trakk fram plikt og tvang som viktige virkemidler for å øke deltakelsen på spørreskjemaundersøkelsen. De andre gruppene fremhevet i større grad "lyst" som viktig. Det vil derfor bli viktig å gi to former for begrunnelser av undersøkelsen. En balansegang mellom å være alvorlig - *dette må jeg* - og fange interessen til folk - *dette vil jeg* - vil være viktig.

Andre viktige motivasjonsfaktorer

Informasjon i forkant, når man har informasjonsstrategien og budskapet klart, er et annet viktig virkemiddel som bør benyttes. Media kan eventuelt benyttes i informasjonsarbeidet, kanskje typiske innvandrermidier i dette tilfellet. Enda viktigere enn media kan det være å kontakte ulike organisasjoner, som både kan bidra til å spre informasjon om spørreskjemaundersøkelsen og hjelpe personer med å fylle ut skjema hvis de blir kontaktet. Organisasjonene har folks tillit, og det er viktig at de vet om spørreskjemaundersøkelsen og kan hjelpe når folk spør. Skoler med mange fremmedspråklige elever og skoler som har norskopplæring kan også informeres.

Tips om hvor man bør henvende seg for å få godkjent utdanningen sin og for å øke kompetansen sin tror vi kan virke positivt.

Oversettelse til mange språk var også noe som alle gruppedeltakerne trakk fram som veldig viktig.

Informasjonsbrevet

Dette var det siste temaet vi diskuterte i fokusgruppene, og også det temaet som vi alltid hadde dårligst tid på. Derfor har vi også færrest kommentarer på denne delen, men på motivasjonsdelen er det mange ting som går på informasjonsbrev og hvordan man best mulig skal utforme det.

Diskusjonen i den engelskspråklige gruppen

Gruppen mente at man burde få fram lovhyemmelen bedre i brevet. Men samtidig mente noen at den kunne virke skremmende. Svarplikt i informasjonsbrevet ble sett på som både positivt og negativt. Men gruppedeltakerne var enige om at det var viktig å få fram at alle skal skulle svare på spørreskjemaundersøkelsen.

Gruppen kom tilbake til at de ønsket mer begrunnelser for undersøkelsen og bedre forklaringer på hvorfor vi vil gjennomføre undersøkelsen, og de kom med et forslag om at vi kunne si at vi skulle publisere resultater fra undersøkelsen gjennom Statistisk årbok. Gruppen mente at vi burde fokusere på at det er Statistisk sentralbyrå eller Norge som mangler mye informasjon på dette område, og at vi på den måten har problemer, og at det ikke er de som skal fylle ut skjemaene som har problemer.

Vi fikk noen kommentarer på dårlig oversettelse, og dette ble rettet opp til de neste gruppene. Vi fikk også noen tilbakemeldinger på viktige setninger, setninger som burde flyttes fram eller strykes. En god del av det denne gruppa foreslo ble endret til de neste tre gruppene.

Diskusjonen i kvinnegruppen fra Pakistan

Kvinnene mente at informasjonsbrevet var bra, fordi det forklarte "hvordan" og "hvorfor". På spørsmål om de ville lest informasjonsbrevet først, sett på skjema først eller ikke sett på noen av delene hvis de fikk dette i posten, svarte kvinnene at de ville lest brevet først. Det var naturlig. Hvordan kan man vite hva det gjelder hvis man ikke leser brevet!

Lengden på informasjonsbrevet mente kvinnene ikke var så nøye, så lenge det var lett å forstå og hadde gode forklaringer. De mente det var viktig å skrive brevet på ulike språk og på norsk på baksiden. Da blir man mer interessert. De mente at vi burde få fram at det var plikt til å svare i begynnelsen av brevet. Brevets utseende ellers var greit.

Diskusjonen i gruppen fra Bosnia-Hercegovina

På spørsmål om de ville lese informasjonsbrevet først, sett på skjema først eller ikke sett på brevet i det hele tatt hvis de fikk noe som dette i posten, svarte alle i denne gruppa at de ville lest informasjonsbrevet først og fylt ut skjemaet etterpå. De forklarte at de ville lest brevet først fordi de vil vite hvorfor man skal fylle ut et skjema før de gjør det. Gruppedeltakerne mente at dette informasjonsbrevet var bra, men at det er viktig å passe på oversettelsen, at det også blir bra på bosnisk.

Flere i gruppen mente det var bra at vi fokuserte på at dette var en del av Folke- og Boligtellingen. Noen mente at dette kanskje burde komme tidligere i brevet, kanskje allerede i første avsnitt. FoB er de var vant til fra Bosnia, og de vet at det er svarplikt. De trakk fram at det var viktig å fange folks interesse tidlig i informasjonsbrevet.

En annen kommentar til brevet var bruken av ordet statistikk i setningen "målet med undersøkelsen er å lage statistikk". Dette er en sterk, kort setning. Gruppen mente at en del folk ville kaste det bare ved å se ordet. Dette må vi omformulere. Vi må gi et håp om at det skal brukes til noe annet eller i hvertfall til noe mer, for eksempel forbedre situasjonen for personene som deltar. Noen pekte også på at vi burde sette strek under "igangsetting av tiltak". Dette burde kanskje også plasseres lenger frem i brevet.

Gruppen mente det var viktig å få med at alle er viktige i denne spørreskjemaundersøkelsen. Det ikke bare "du" som er valgt ut til å delta. Dette kan virke misvisende, og vi bør stryke ordet "valgt" fordi alle skal svare. Dette er ikke en utvalgsundersøkelse men en fulltelling. Slik setningen står nå kan personer begynne å lure på "hvorfor er akkurat jeg valgt ut?". "Er det en spesiell gruppe som er valgt ut?". Personer kan bli mistenksomme og usikre på om de vil svare på skjemaet.

Gruppedeltakerne sa at hvis de ikke kunne få skjemaet og informasjonsbrevet på bosnisk, ville de heller ha det på norsk enn på engelsk. Mange har ikke lært engelsk i Bosnia.

Gruppen mente at lengden på informasjonsbrevet var grei.

Diskusjonen i gruppen fra Marokko og Somalia

Gruppen mente det var bra brevet forklarer hva undersøkelsen gjelder. Man bør i tillegg sette opp telefonnummer til forskjellige organisasjoner som man kan ringe til for å få hjelp. Brevet ble opptatt som klart og tydelig. Det kom fram at det burde oversettes til morsmål. Innholdet i brevet må være kort og enkelt.

En av gruppedeltakerne fra Somalia mente at flyktningkontorene var noe mange hadde et negativt forhold til, og derfor var ikke det bra å bruke dem i informasjonsbrevet. Han mente at man heller burde bruke andre organisasjoner, som for eksempel bydelenes frivillighetssentraler og lignende. Det burde komme klart fram i informasjonsbrevet hvor man skal henvende seg for å få informasjon og hjelp i forbindelse med spørreskjemaundersøkelsen. Arbeidskontorene er det positivt å trekke inn.

Deltakerne fra Somalia mente at det var unødvendig å trekke fram Folke- og Boligtellingen, fordi mange ikke visste hva det var. De som vet noe om det kan ha negative tanker omkring det pga. tidligere mediedekning. Folk er veldig skeptiske til kontroll / overvåkning pga. at de kommer fra et militært samfunn, derfor kan det være negativt å bruke FoB.

En fra Somalia mente at ordet "ulike grupper" er et dårlig ord. Folk liker ikke å bli gruppert. Man er alle samfunnsmedlemmer, og det er et mye bedre ord å bruke. Man er en del av det norske samfunn, man er ikke bare "ulike grupper".

Flere mente også at det kunne vært lurt å la ulike organisasjoner fortelle folk hva SSB er for noe, for mange har ikke noe forhold til navnet, og da vil det heller ikke ha noen effekt som logo.

Viktigste funn fra diskusjonen om informasjonsbrevet

I informasjonsbrevet er det viktig å få fram at alle skal svare, uansett situasjon. Det er ikke noen spesielle som er "valgt ut til å delta". Dette er ingen utvalgsundersøkelse men en fulltelling, og det bør komme klart fram. Det i seg selv er med på å understreke viktigheten av undersøkelsen og kan dermed være en motivasjonsfaktor som kan øke deltakelsen.

Bruk av ordet "ulike grupper" kan virke negativt. Samfunnsmedlemmer ble foreslått som et annet ord som kunne brukes. Flyktningekontor mente noen gav negative assosiasjoner, og det kan vurderes å velge andre kontaktsteder hvis ulike kontaktsteder skal stå på informasjonsbrevet.

Det å trekke fram at denne spørreskjemaundersøkelsen er en del av Folke- og boligtellingen ble både sett på som positivt og negativt.

Begrunnelsen for gjennomføringen av denne spørreskjemaundersøkelsen, viktigheten og seriositeten ved undersøkelsen må kjøres fram i informasjonsbrevet. Gjennom informasjonsbrevet har man mulighet til å motivere folk til å delta, og det er her storparten av innsatsen når det gjelder tiltak må legges. Gode oversettelser er viktige. Vi bør vurdere å ha med en brosjyre i tillegg til informasjonsbrevet.

Oppsummering

Ved hjelp av fokusgrupper med personer fra ulike land og med ulik utdanningsbakgrunn, har vi fått viktig innsikt i hvordan spørreskjemaet om skolegang kan utformes og hvordan informasjonsbrevet kan presenteres. Vi har også fått mange verdifulle synspunkter på hva som kan gjøres for å motivere flest mulig til å delta i en slik spørreskjemaundersøkelse.

En viktig jobb både hva gjelder spørreskjema og informasjonsbrev, er å bruke tid og midler på gode, presise og mange ulike språkoversettelser. Dette var noe alle gruppene trakk fram som veldig viktig. Spørreskjemaet må legges opp og presenteres med tanke på dem som vil ha størst problemer med å forstå oppbyggingen av utdanningssystemet og rekkefølgen på de ulike stegene i utdanningssystemet. Gjennom fokusgruppene fikk vi innsikt i store variasjoner med hensyn til nivå og oppbygging av utdanningssystemer. Hvordan skille grunnskole fra videregående skole og høyskole, universitet? Hvordan lage gode avgrensninger av ulike fagfelt? På disse områdene ligger det store utfordringer. Informasjonsbrevet må gi viktig informasjon på en lettfattelig måte. Det er viktig at seriøsiteten ved undersøkelsen kommer klart fram samtidig som de som leser informasjonsbrevet skal få lyst til å svare på spørreskjemaundersøkelsen.

At folk får lyst til å svare, mente mange av fokusgruppedeltakerne var en svært viktig motivasjonsfaktor. For de fleste vil ikke svarplikt i seg selv være nok. Det seriøse aspektet bør helt klart fram, men de som svarer må også føle at spørreskjemaundersøkelsen kan bidra til noe positivt for dem / deres gruppe. Det er viktig at Statistisk sentralbyrå forklarer hvorfor undersøkelsen skal gjennomføres, og hva resultatene skal brukes til. På bakgrunn av den store vekten gruppedeltakerne legger på informasjon, kan det hende at det vil være lurt å lage en liten informasjonsbrosjyre som et supplement til informasjonsbrevet der de "vanlige" opplysningene Statistisk sentralbyrå har med i et informasjonsbrev blir presentert. Brosjyren kan fokusere på hva resultatene kan brukes til og fortelle mer om bakgrunnen for undersøkelsen og hvorfor Statistisk sentralbyrå trenger disse opplysningene. Flere av gruppedeltakerne nevnte også at de trodde det ville være svært positivt for deltakelsen på spørreskjemaundersøkelsen hvis det stod noe om hvor man kan henvende seg for å få godkjent utdanningen sin og for å øke kompetansen sin. Dette er kanskje litt utradisjonelt i en statistisk spørreskjemaundersøkelse som dette, men det kan være verdt å tenke på. På grunn av skepsis og redsel for at undersøkelsen kan misbrukes bør konfidensialitet og taushetsplikt i forhold til opplysningene man gir fra seg komme klart fram. I denne sammenheng vil det være negativt at navn og adresse står trykt på skjemaet.

Et forsøk på å gjøre undersøkelsen interessant, viktig og attraktiv samtidig som man beholder det seriøse og "statlige" preget på den, kan være en god strategi i planleggingen av denne spørreskjemaundersøkelsen.

INTERVJUGUIDE

Spørreundersøkelser generelt

Har noen av dere deltatt i spørreskjemaundersøkelser før?

nei: er det fordi dere aldri har fått noe skjema i posten eller fordi dere ikke har svart på skjema dere har fått?

ja: fortel om det / hvor var det fra / hva var det om?

Hva synes dere om spørreskjemaundersøkelser?

- få fram holdninger / likegyldighet

Er det vanligvis greit å fylle ut slike skjemaer eller synes dere at det kan være vanskelig?

- hva er vanskelig? - hva gjør det greit?

Hvis lite kjenneskap: har dere noen erfaring med / hva synes dere om å fylle ut andre typer skjemaer?

Skjema

- Vi starter diskusjonsgruppa med en praktisk oppgave.
- Når Statistisk sentralbyrå sender ut spørreskjemaundersøkelser, sender vi ut et informasjonsbrev og et spørreskjema sammen i en konvolutt.
- Dere kan nå åpne konvolutten som ligger i mappene deres. Dere skal få rundt 10 min. til å se på det som ligger i konvolutten og fylle ut spørreskjemaet. Noen av dere vil få mer å fylle ut enn andre. Det kommer an på om og i tilfelle hvor mye dere har gått på skole.
- Ved hvert spørsmål vil jeg at dere skal skrive ned kommentarer hvis noe er uklart, eller hvis det er noe som kan misforstås i spørsmålsteksten.

De som har lite å fylle ut kan se på de andre spørsmålene i skjemaet også, og se om det er noe uklart der.

Gjennomgang av skjema

Vi går gjennom skjemaet spørsmål for spørsmål.

Skjemaet begynner med en forklaring på hva GRUNNSKOLE er. Hvordan synes dere denne forklaringen er?

Er GRUNNSKOLE det samme i Marokko / Somalia som i Norge?

- vanskelig å sammenlikne?

- fullført (spm1)?

- hvor mange år (spm2)?

Hvordan synes dere forklaringen av VIDEREGÅENDE SKOLE er?

- må ha fullført grunnskole for å begynne på videregående skole

Hvordan er det å finne den delen av utdanningen fra Marokko / Somalia som skal fylles inn under VIDEREGÅENDE SKOLE?

- fullført (spm3)?
- fagområde (spm4)?
- hvor mange år (normert tid eller faktisk brukt tid) (spm5)?
- hvilket år fullført (spm6)?

Er forklaringen av hva UNIVERSITET / HØGSKOLE er for noe god nok?

- må ha fullført vg. skole for å begynne på universitet / høyskole

Når dere tenker på utdanningssystemet i Marokko / Somalia, er det vanskelig å vite hva man skal fylle inn her, eller er det greit å forstå?

- fullført (spm7)?
- fagområde (spm8)?
- antall år (normert eller brukt tid) (spm9)?
- hvilket år fullførte du studiene (spm10)?
- i hvilket land fullførte du studiene (spm11)?

Hvis gruppen syntes at det var enkelt å plassere utdanningen sin: for å få vite litt hvordan dere har tenkt når dere fyllte ut skjema, tenkte jeg at vi kunne ta en runde og la noen av dere fortelle hvordan dere har fylt ut skjemaet.

- har dere andre også tenkt på denne måten når dere fyllte ut skjema?
- var det enkelt å finne fagområdet sitt når dere skulle krysse av enten for videregående skole eller universitet- / høyskole?

Vansker med å fylle ut skjema

Kjenner dere noen personer, eller kjenner dere noen typer utdanning fra hjemlandet deres som det vil være problematisk å plassere i dette skjemaet?

Begreper i skjema

Jeg vil før vi går over til et nytt tema at vi skal snakke litt om 3 begreper som brukes mye i dette spørreskjemaet: begrepene UTDANNING , SKOLEGANG og OPPLÆRING. Hva legger dere i disse 3 begrepene?

UTDANNING

SKOLEGANG

OPPLÆRING

PAUSE: 5-10 minutter. Start pausen senest 19.00 (hvis vi kommer i gang rundt 18.10)

Motivasjon

Tenk dere at dere får et sånt spørreskjema som dere fylte ut i sted i posten. Nå vil jeg at dere skal skrive ned noen ord om hva som kan være med på å få dere til å svare på en slik undersøkelse.

OK. Nå vil jeg gjerne vite hva dere har skrevet ned. Vi kan begynner her.... (få med alle!)

- er det flere som har tenkt på dette?
- er det noen andre som har noen synspunkter på dette?
- da går vi videre

Stikkord under motivasjon:

SKJEMAETS UTSEENDE

- er skjema dere fyllte ut i sted et skjema som gir dere lyst til å svare?
- hvordan skal et skjema som man får lyst til å fylle ut se ut?
- rotete? for mye tekst? forvirrende med to språk? oversiktlig?

TEMA FOR UNDERSØKELSEN

- på hvilken måte har det betydning?
- hvordan vil et tema som dette (altså denne undersøkelsen) oppfattes?

HVORDAN MOTIVERE DE SOM BARE SKAL SETTE ETT KRYSS

UNDERSØKELSE MED SVARPLIKT

- Undersøkelsen til høsten er en veldig viktig undersøkelse og vi skal sende ut spørreskjema til alle vi ikke har registrert utdanningsopplysninger om. Derfor vil det stå **STATISTIKKSKJEMA MED SVARPLIKT** på konvolutten og på skjemaet som sendes ut. Det betyr at vi sier at de som får skjemaet må fylle det ut og sende det inn. Hvordan reagerer dere på det?

PREMIER

SPRÅK

- eget språk?
- engelsk?
- norsk / eget språk?
- bare norsk?

BOT / TVANGSMULKT

- Hvordan ville dere reagere, hvis dere ikke har sendt inn skjema, og får et nytt brev der det står at dere kan få en bot hvis dere ikke sender inn skjemaet? Burde man kanskje skrive dette allerede i det første brevet som sendes ut? Vil det hjelpe på motivasjonen?

Hva tror dere er **VIKTIGST** av de tingene vi har diskutert nå for å få flest mulig personer til å delta?

EKSTRA:

Har lengden på spørreskjemaet noen betydning?

Har det noen betydning at det står Statistisk sentralbyrå på konvolutten?

- positivt eller negativt?

Informasjonsbrevet

- Nå skal vi snakke om en viktig del av en spørreundersøkelse, nemlig informasjonsbrevet.
- Vi som jobber med statistikk, pleier å tenke at informasjonsbrevet kan være med på å øke motivasjonen hvis det er bra, men at det også kan være med på å gjøre at folk ikke vil delta hvis det er dårlig.

Hva synes dere skal stå i et slikt informasjonsbrev?

- Dere skal nå få noen minutter til å lese gjennom informasjonsbrevet hvis dere ikke gjorde det i sted, og skrive ned hva dere synes er bra og hva dere synes er dårlig med brevet.
- Når vi sier dårlig mener vi både ting som er vanskelig å forstå og ting som er unødvendig å ha med.

Før vi går en runde for å høre hva dere synes om brevet har jeg et annet spørsmål til dere. Hvis dere hadde fått denne konvolutten i posten hjemme hos dere, der dette spørreskjemaet og dette informasjonsbrevet lå, ville dere lest informasjonsbrevet først, eller vil dere se på spørreskjemaet først? Eller ville dere kastet det uten å lese det?

Hva synes dere om brevet? Gå runden rundt bordet....

- noe som er uklart, som vi bør forklare bedre?
- noe som er overflødig?
- for langt / for kort??

Kongsvinger, 040399
Saksbehandler: Elisabeth Dalheim, tlf: 8xxxxxxx (grønt nummer)
Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Undersøkelse om opplæring, skolegang og utdanning 1999

Du er valgt ut til å delta i en undersøkelse om opplæring, skolegang og utdanning. Ved dette brevet ligger det et kort spørreskjema. Vi ber deg om å fylle ut spørreskjemaet og returnere det til oss en av de nærmeste dagene. Porto er allerede betalt. Vi har opplysninger om opplæring, skolegang og utdanning fullført i Norge, men vi mangler opplysninger for de fleste som har tatt utdanning i andre land. Det er viktig for samfunnet å vite hvilke ressurser som finnes i Norge.

Kunnskaper om opplæring, skolegang og utdanning kan bidra til at flere får bruke sine ressurser. Denne undersøkelsen kan gjøre det mulig å sette i verk tiltak for å bedre situasjonen for ulike grupper.

Undersøkelsen er en del av Folke- og boligtellingsen i år 2000, som omfatter hele befolkningen i Norge. Målet med undersøkelsen er å lage statistikk. Vi vil aldri gi videre opplysninger om hva den enkelte har svart, og opplysningene vil bli behandlet fortrolig. Alle som jobber i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.

Undersøkelsen har hjemmel i Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54 (statistikkloven). Det betyr at du har plikt til å svare. **Fristen for å sende inn utfylt spørreskjema er xxx.** Hvis du er forhindret fra å svare innen svarfristen, skal du likevel svare så fort du kan.

Hvis du ønsker mer informasjon, kan du ringe grønt tlf.nr. 8xxxxxxx mellom kl xxx og xxx i tiden xxx. Her får du svar på flere språk. Trenger du mer hjelp med skjemautfylling, kan du kontakte flyktningekontoret i din kommune, eller kontoret for utenlandske studenter ved universitetene. Du kan også be noen du kjenner hjelpe deg med å fylle ut skjema.

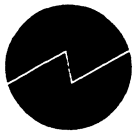
Alle som sender inn utfylt skjema er med i trekning av to gavekort på kr 5000,-.

Det er viktig å få svar fra deg, uansett om du har gått på skole eller ikke.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Svein Longva
adm.dir.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Kongsvinger, 4 March 1999
Executive officer: Elisabeth Dalheim, tel.:8xxxxxxx (green number)
Division for Population and Education Statistics

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Survey on training, schooling and education, 1999

You have been selected to participate in a survey on training, schooling and education. A short questionnaire is enclosed with this letter. Please fill in the questionnaire and return it as soon as possible. Postage is already paid. Statistics Norway (SSB) has little information about training, schooling and education completed outside Norway and it is important for the society to know the type of resources existing in Norway.

Knowledge of training, schooling and education can contribute to that more people will be able to make use of their skills. This survey can make it possible to implement measures aimed at improving the situation of various groups.

The survey is part of the 2000 Population and Housing Census, covering the whole of Norway's population. The purpose of this survey is to produce statistics. Individual responses will never be disseminated and the information you give us will be treated confidentially. All employees of SSB have an obligation of professional secrecy.

The survey is being carried out pursuant to the provisions of the Act on Official Statistics and Statistics Norway, dated 16 June, 1989, nr. 54 (the Statistics Act). This means that you are obliged to respond. **The deadline for returning the questionnaire is xxx.** If there are any particular reasons why you are unable to provide the information required in time, please respond as soon as you are able.

If you require further information, please call the green number 8xxxxx between xxx and xxx from xxx. Information can be given in several languages. If you require more help with filling the questionnaire, please contact the refugee bureau in your municipality or the office for international students at the universities. You could also ask someone you know to help you to fill the form.

Two winners of two gift vouchers of NOK 5000 will be drawn among those who help us by returning the completed questionnaire.

It is important that we receive your response whether you have attended school or not.

Thank you in advance for your help!

Yours sincerely,
xxx, Executive Office

Opplysninger om skolegang

Information about schooling

Undergitt taushetsplikt
Subject to duty of confidentiality
Plikt til å svare
Duty to respond

Svarfrist: 00. februar 1999

Viktig: Blanketten skal leses maskinelt, så det er derfor viktig at utfyllingen blir utført nøyaktig. Bruk helst blå eller svart penn.
Important: The form will be read by machine so it is important that it is completed accurately. Please use blue or black ink.

Sett kryss slik: og ikke slik: Hvis kryss i feil rute: Skriv tall slik:

Cross the box like this:

not like this:

If you cross the wrong box:

Write figures like this:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Grunnskole Primary school and lower secondary school

Med **grunnskole** menes grunnleggende opplæring hvor en bl.a. lærer å lese, skrive og regne. I de fleste land begynner denne skolegangen i 5-7 års alder.

Primary School and Lower Secondary School refer to elementary training where one learns, among other things, to read, write and do arithmetic. In most countries, this schooling usually begins between the age group of 5-7 years.

1: Har du fullført opplæring/skolegang i grunnskole?
Have you completed primary school education?

Nei No → spørsmål/question 13

Ja Yes → spørsmål/question 2 ↴

2: Hvor mange år med opplæring/skolegang i grunnskole har du fullført?
How many years of primary and lower secondary school education have you completed?

Videregående skole Upper secondary school

Videregående skole bygger på grunnskole. Obligatorisk og grunnleggende skolegang må være fullført før en begynner på videregående skole. Her får elevene videre opplæring i ulike fag.

- Hvis du har flere utdanninger i videregående skole, velger du den lengste.
- Hvis de er like lange, velger du den nyeste.

Upper secondary school builds upon primary and lower secondary school and all obligatory and elementary schooling must be completed before one starts secondary school. Here, pupils receive further training in various subjects.

- If you have several types of upper secondary education, choose the one of longest duration.
- If they are all of equal duration, choose the most recent.

3: Har du fullført opplæring i videregående skole?
Have you completed upper secondary school education?

Nei No → spørsmål/question 11

Ja Yes → spørsmål/question 4 ↴

4: På hvilket fagområde fullførte du videregående skole?
In which subject area did you complete upper secondary school education?

Sett bare ett kryss Please mark only one box

Allment, ikke yrkesfaglig General subjects, non vocational

Historie- og språkfag, humaniora, religion, estetiske fag Arts, history and languages, Religion and Aesthetics

Lærerutdanning og utdanningsvitenskapelige fag Teacher training and Educational Science subjects

Samfunnsfag og juridiske fag Social Science and Law

Administrasjon og økonomi Business Administration and Economics

Naturvitenskap, håndverk og tekniske fag Natural Science, Craft and Technical subjects

Helse og omsorgsfag Health Education and Social Care subjects

Landbruk, skogbruk, fiske, primærnæringer Agriculture, Fishery, Forestry, Primary industries

Samferdsel, tjenesteyting og militær, politi o.l. Transport, Services and Security; military, police, etc.

5: Hvor mange år i videregående skole har du fullført?
How many years of upper secondary school education have you completed?

6: Hvilket år fullførte du videregående skole?
In which year did you complete upper secondary school education?

Universitet/høgskole University/college

Eksamen ved **universitet** eller **høgskole** forutsetter at studenten har fullført opplæring eller skolegang på videregående skole. Hvis du har flere utdanninger fra universitet / høgskole, velger du den lengste. Hvis de er like lange, velger du den nyeste.

*The precondition for students to sit **university** or **college** exams is that they have completed secondary school education. If you have several types of education, choose the one of longest duration. If they are all of equal duration, choose the most recent.*

7: Har du fullført studier ved universitet eller høgskole?

Have you completed university or college studies?

Nei No → spørsmål/question 11

Ja Yes → spørsmål/question 8 ↘

⊥

8: På hvilket fagområde fullførte du studier ved universitet eller høgskole?

In which subject area did you complete university or college studies?

Sett bare ett kryss Please mark only one box

Historie- og språkfag, humaniora, religion, estetiske fag Arts, history and languages, Religion and Aesthetics

Lærerutdanning og utdanningsvitenskapelige fag Teacher training and Educational Science subjects

Samfunnsfag og juridiske fag Social Science and Law

Administrasjon og økonomi Business Administration and Economics

Naturvitenskap, håndverk og tekniske fag Natural Science, Craft and Technical subjects

Helse og omsorgsfag Health Education and Social Care subjects

Landbruk, skogbruk, fiske, primærnæringer Agriculture, Fishery, Forestry, Primary industries

Samferdsel, tjenesteyting og militær, politi o.l. Transport, Services and Security; military, police, etc.

9: Hvor mange år med studier ved universitet eller høgskole har du fullført?

How many years of university or college studies have you completed?

10: Hvilket år fullførte du studier ved universitet eller høgskole?

In which year did you complete university or college studies?

⊥

11: I hvilket land fullførte du din skolegang / dine studier? Sett bare ett kryss.

In which country did you complete your schooling/studies?

Sett bare ett kryss Please mark only one box

Afghanistan

Frankrike France

Libanon

Sverige Sweden

Algerie Algeria

Gambia

Litauen Lithuania

Syria

Australia

Ghana

Makedonia Macedonia

Sør-Afrika South Africa

Belgia Belgium

Hellas Greece

Marokko Morocco

Sør-Korea South Korea

Bosnia-Hercegovina

India

Nederland Netherlands

Tanzania

Brasil Brazil

Irak Iraqi

Pakistan

Thailand

Bulgaria

Iran

Peru

Tunisia

Canada

Irland Ireland

Polen Poland

Tyrkia Turkey ⊥

Chile

Island Iceland

Portugal

Tyskland Germany

Colombia

Israel

Romania

Uganda

Danmark Denmark

Italia Italy

Russland Russia

Ungarn Hungary

Egypt

Japan

Spania Spain

USA United States

Eritrea

Jugoslavia Yugoslavia

Somalia

Vietnam

Estland Estonia

Kenya

Sri Lanka

Østerrike Austria

Etiopia Ethiopia

Kina China

Storbritannia
United Kingdom

Annet land (skriv inn):
Other country (fill in):

Filippinene Philippines

Kroatia Croatia

Sveits Switzerland

Finland

Latvia

12: Får du brukt utdanningen din i Norge?

Have you got the possibility to use your education in Norway?

Nei No

Ja Yes

⊥

13: Takk for at du tok deg tid til å svare på disse spørsmålene! Vennligst returner skjema i svarconvolutten. Har du kommentarer til skjemaet, kan du skrive dem på eget ark.

Thank you for taking time to respond to these questions! Please return the Questionnaire in the reply envelope. If you have any comments on the questionnaire, you can write them on a separate sheet.

Oslo, 01.02.99

Saksbehandler: Elisabeth Rønning
Telefon: 22 86 45 98
Seksjon for intervjuundersøkelser

Vil du være med i en diskusjonsgruppe om utdanning?

Til høsten skal Statistisk sentralbyrå gjennomføre en spørreskjemaundersøkelse om utdanning. Dette skal vi gjøre for å bedre opplysningene om skolegang og opplæring i de delene av befolkningen hvor vi mangler utdanningsopplysninger. Vi mangler utdanningsopplysninger fra de fleste personene som flytter til Norge, og som ikke er i kontakt med det norske utdanningssystemet etter at de kommer hit. I et landsdekkende register er det svært viktig at det finnes utdanningsopplysninger fra hele befolkningen, uansett hvilket land personene har fullført utdanningen i.

Vi har trukket ut deg og noen flere til å delta i uformelle **diskusjonsgrupper** om skolegang og opplæring. Ved å snakke med personer som har flyttet til Norge, tror vi at vi kan gjøre undersøkelsen til høsten bedre og enklere å svare på. Vi vil snakke om informasjonsbrev, spørreskjema og en veiledning som skal brukes i undersøkelsen. I tillegg ønsker vi å få synspunkter på hva som kan motivere folk til å delta. **Vi er interessert i at personer både med og uten skolegang deltar i gruppene.**

Dere som er trukket ut, er et tilfeldig utvalg av personer vi mangler utdanningsopplysninger om, som er bosatt i Oslo og er mellom 25 og 50 år. **Noen av dere** vil bli kontaktet på telefon i slutten av denne uken eller i løpet av neste uke. Dere vil i så fall bli invitert til å delta i en uformell diskusjonsgruppe hos oss. Det vil bli servert mat og drikke og som takk for hjelpen vil de som deltar få 300 kroner hver. Diskusjonsgruppene vil vare i ca. 2 timer.

Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. Opplysningene fra diskusjonsgruppene vil bli behandlet fortrolig, og vil bare bli brukt internt i Statistisk sentralbyrå.

Hvis du er en av de vi kommer til å kontakte, håper vi at du har lyst til å være med! Du kan ringe telefonnummeret øverst på siden hvis du vil vite mer.

Med vennlig hilsen

Stein Opdahl
fung. seksjonssjef

Elisabeth Rønning
planlegger

REKRUTTERING AV PERSONER TIL FOKUSGRUPPER

- Bruk de ulike listene der de ulike gruppene med fastsatte dager står oppført.
- Rekrutter 10 stk. til hver fokusgruppe. Husk å holde listene og gruppene fra hverandre!
- Fet skrift: det som skal sies, vanlig skrift: instruksjer etc.

START REKRUTTERING:

Hei. Mitt navn er _____ og jeg ringer fra Statistisk sentralbyrå. Snakker jeg med / kan jeg få snakke med _____ ? For noen dager siden fikk du et brev fra oss om deltakelse i diskusjonsgrupper, og vi holder nå på å rekruttere personer til å delta i disse gruppene hos oss.

Jeg vil nå gjerne stille deg noen få spørsmål for å se om du passer til å delta i en av våre diskusjonsgrupper. Grunnen til at jeg må stille noen spørsmål er at vi ønsker at personer med ulik alder, utdanning og antall år i Norge deltar, for å få fram synspunkter fra både unge og eldre, fra personer med lang utdanning og personer med kort eller ingen utdanning og fra personer som har bodd lenge og personer som har bodd forholdsvis kort tid i Norge.

1: Hvor gammel er du?

Alder _____

2: Når flyttet du til Norge?

For _____ antall år siden

3: Hvor mange år har du gått på skole?

Still flere spørsmål for å finne ut om personen snakker om grunnskole, videregående skole eller skolegang utover videregående skole (se instruks bak).

(Poenget er å få med personer med ingen utdanning og personer med litt utdanning og lang utdanning)

Antall år: _____

FORTSATT INTERVJU HVIS DET VISER SEG AT PERSONEN ER RELEVANT:

HVIS IKKE: avslutt samtalen på en høflig måte:

Tusen takk for at du svarte på disse spørsmålene. Vi vil kontakte de som skal delta om en stund.

HVIS DELTAKELSE:

Det ser ut til at du passer veldig bra til å delta i en diskusjonsgruppe hos oss. Synes du dette høres interessant ut?

HVIS JA:

Da vil vi gjerne at du skal komme til oss den _____

SI DATO OG KLOKKESLETT FOR DEN AKTUELLE GRUPPEN OG DAGEN!

Du vil snart få et brev i posten som bekrefter dag og tidspunkt. Der vil det også stå hvor Statistisk sentralbyrå holder til, slik at du finner fram.

HVIS NEI / HVIS USIKKER:

Mer informasjon hvis nødvendig:

Grunnen til at vi skal ha diskusjonsgrupper er for å forberede best mulig en stor undersøkelse om utdanning som vi skal ha til høsten. Dette er helt uformelt. Du behøver ikke å vite noe om temaene vi skal diskutere, det finnes ingen fasitsvar, vi er bare interessert i hva du synes om ulike forslag vi har til hvordan vi skal gjennomføre undersøkelsen vår til høsten. Det vil bli servert mat og drikke og dere får penger for å delta (300 kroner).

Litt mer om hva som skal skje i diskusjonsgruppene:

Det kommer til å være mellom 5 og 10 personer i gruppene. Dere vil ha til felles det at dere har flyttet til Norge på 1990-tallet, men dere vil være forskjellige både når det gjelder alder og hvor mye utdanning dere har. En person fra Statistisk sentralbyrå kommer til å lede gruppene ved å stille spørsmål som dere skal diskutere, vise dere eksempler på ulike skjema og informasjonsbrev som dere kan få se på og komme med kommentarer til. Etter en stund vil det bli en pause hvor det vil bli servert mat og drikke.

Litt mer om selve undersøkelsen -

bakgrunnen for at vi gjennomfører diskusjonsgrupper: Statistisk sentralbyrå lager offisiell statistikk over hele befolkningen i Norge sin utdanning. Alle opplysningene om utdanning samles i et viktig utdanningsregister. I år 2000 skal SSB gjennomføre en Folke- og bolig telling i Norge. Alle opplysninger om utdanning skal hentes fra det viktige utdanningsregisteret. Derfor må SSBs register over utdanning ha god kvalitet, og ikke minst må registeret inneholde opplysninger om alle som bor i Norge. Per i dag mangler vi utdanningsopplysninger for store deler av ulike grupper i Norge. Dette skal det gjøres noe med, og til høsten skal det derfor sendes ut et kort spørreskjema til alle som vi ikke har registrert utdanningsopplysninger på i Norge. Dette spørreskjemaet vil vi lage så bra som mulig, og derfor skal vi i forkant diskutere temaet med personer som er berørt av undersøkelsen.

ETTER MER INFO:

Synes du dette høres interessant ut nå?

INSTRUKSER / VIKTIG INFORMASJON:

FOKUSGRUPPEDAGER:

Onsdag 17 februar: engelskspråklig gruppe

Mandag 1 mars: Pakistan - kun kvinner

Onsdag 3 mars: Bosnia-Hercegovina

Torsdag 4 mars: Somalia og Marokko

Alle gruppene starter **KLOKKEN 18.00**

HVORDAN REKRUTTERE RIKTIGE PERSONER?

Bruk opplysningene fra samtalen med IO og spørsmålene du stiller, samt kjønn til å bestemme om personen skal delta i gruppen den er bestemt for eller ikke. De første du ringer behøver du bare å registrere opplysningene om - de blir med uansett. Men når gruppa nærmer seg full og det viser seg at det for eksempel bare er eldre kvinner med høy utdanning som er med, må disse siles ut slik at menn, yngre personer og personer med lav utdanning også blir representert!

MERK: Spørsmål om antall år personen har bodd i Norge er egentlig bare med fordi det er litt lite med to utsilingsspørsmål, og for at dere skal få snakke litt lenger med IO. I utvalgstrekkningen er det bare personer som har bodd i Norge i 1 ½ år eller mer som er trukket ut. I løpet av denne innledende samtalen og spørsmålsstillingen skal dere ta stilling til om personen uttrykker seg godt nok på norsk til å greie å delta i fokusgrupper hos oss. Det er nødvendig at personen kan uttrykke seg relativt tydelig slik at diskusjonen i gruppene går greit og ikke språket i seg selv blir et hinder for kommunikasjonen og diskusjonene i gruppene.

OBS: Det er viktigere å fylle gruppene enn å få en gruppe med veldig mange forskjellige personer!!! Dette blir avveininger dere må ta underveis i ringingen.

OPPLYSNINGER OM UTDANNING:

Med GRUNNSKOLE menes (obligatorisk) grunnleggende utdanning hvor en bl.a. lærer å lese, skrive og regne. I de fleste land begynner denne skolegangen i 5-7 års alder.

VIDEREGÅENDE SKOLE bygger på grunnskole, og all obligatorisk og grunnleggende skolegang må være fullført før en begynner på videregående skole. Her får elevene videre opplæring i ulike fag.

Før studenter kan avlegge eksamener ved UNIVERSITET eller HØGSKOLE forutsetter det at de har fullført opplæring eller skolegang på videregående skole.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Oslo, 10.02.99
Deres ref.: , Vår ref.: elr
Saksbehandler: Elisabeth Rønning
Seksjon for intervjuundersøkelser

Bekreftelse

Vi viser til telefonsamtale om deltagelse i diskusjonsgruppe om utdanning, og vil med dette brevet takke for at du ønsker å delta. Møtet skal holdes hos Statistisk sentralbyrå (SSB) i Seksjon for intervjuundersøkelser sine lokaler i Kongens gate 7, 4. etasje onsdag 17. februar klokken 18.00.

Gruppen består av noen få utvalgte personer, så gjennomføringen og kvaliteten på vår diskusjon avhenger av bidrag fra alle som deltar. Siden du har akseptert vår invitasjon, så er din deltagelse imøtesett med spenning, og som et bidrag til at prosjektet blir en suksess.

Diskusjonsgruppa du skal delta i vil være sammensatt av personer som har flyttet til Norge fra engelskspråklige land. Vi vil diskutere skolegang, opplæring og hva som kan motivere folk til å delta i en spørreundersøkelse om utdanning. Under møtet vil det bli servert mat og drikke, og som takk for hjelpen vil du få 300 kroner.

Hvis du av en eller annen grunn ikke kan delta, så ring oss så snart som mulig. Vårt telefonnummer er 22 86 45 98.

Vi ser frem til å møte deg onsdag 17. februar.

Vennlig hilsen

Elisabeth Rønning
planlegger

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Oslo, 19.02.99
Deres ref.: , Vår ref.: elr
Saksbehandler: Elisabeth Rønning
Seksjon for intervjuundersøkelser

Bekreftelse

Vi viser til telefonsamtale om deltagelse i diskusjonsgruppe om utdanning, og vil med dette brevet takke for at du ønsker å delta. Møtet skal holdes hos Statistisk sentralbyrå (SSB) i Seksjon for intervjuundersøkelser sine lokaler i Kongens gate 7, 4. etasje torsdag 4. mars klokken 18.00.

Gruppen består av noen få utvalgte personer, så gjennomføringen og kvaliteten på vår diskusjon avhenger av bidrag fra alle som deltar. Siden du har akseptert vår invitasjon, så er din deltagelse imøtesett med spenning, og som et bidrag til at prosjektet blir en suksess.

Diskusjonsgruppa du skal delta i vil være sammensatt av personer som har flyttet til Norge fra Somalia og Marokko. Vi vil diskutere skolegang, opplæring og hva som kan motivere folk til å delta i en spørreundersøkelse om utdannelse. Under møtet vil det bli servert mat og drikke, og som takk for hjelpen vil du få 300 kroner.

Hvis du av en eller annen grunn ikke kan delta, så ring oss så snart som mulig. Vårt telefonnummer er 22 86 45 98.

Vi ser frem til å møte deg torsdag 4. mars.

Vennlig hilsen

Elisabeth Rønning
planlegger

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Oslo, 19.02.99
Deres ref.: , Vår ref.: elr
Saksbehandler: Elisabeth Rønning
Seksjon for intervjuundersøkelser

Bekreftelse

Vi viser til telefonsamtale om deltagelse i diskusjonsgruppe om utdanning, og vil med dette brevet takke for at du ønsker å delta. Møtet skal holdes hos Statistisk sentralbyrå (SSB) i Seksjon for intervjuundersøkelser sine lokaler i Kongens gate 7, 4. etasje mandag 1. mars klokken 18.00.

Gruppen består av noen få utvalgte personer, så gjennomføringen og kvaliteten på vår diskusjon avhenger av bidrag fra alle som deltar. Siden du har akseptert vår invitasjon, så er din deltagelse imøtesett med spenning, og som et bidrag til at prosjektet blir en suksess.

Diskusjonsgruppa du skal delta i vil være sammensatt av kvinner som har flyttet til Norge fra Pakistan. Vi vil diskutere skolegang, opplæring og hva som kan motivere folk til å delta i en spørreundersøkelse om utdanning. Under møtet vil det bli servert mat og drikke, og som takk for hjelpen vil du få 300 kroner.

Hvis du av en eller annen grunn ikke kan delta, så ring oss så snart som mulig. Vårt telefonnummer er 22 86 45 98.

Vi ser frem til å møte deg mandag 1. mars.

Vennlig hilsen

Elisabeth Rønning
planlegger

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongens gt. 6
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 45 00
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:
0801 5053004
Bankgiro/ Bank account:
8200 01 32450

Oslo, 19.02.99
Deres ref.: , Vår ref.: elr
Saksbehandler: Elisabeth Rønning
Seksjon for intervjuundersøkelser

Bekreftelse

Vi viser til telefonsamtale om deltagelse i diskusjonsgruppe om utdanning, og vil med dette brevet takke for at du ønsker å delta. Møtet skal holdes hos Statistisk sentralbyrå (SSB) i Seksjon for intervjuundersøkelser sine lokaler i Kongens gate 7, 4. etasje onsdag 3. mars klokken 18.00.

Gruppen består av noen få utvalgte personer, så gjennomføringen og kvaliteten på vår diskusjon avhenger av bidrag fra alle som deltar. Siden du har akseptert vår invitasjon, så er din deltagelse imøtesett med spenning, og som et bidrag til at prosjektet blir en suksess.

Diskusjonsgruppa du skal delta i vil være sammensatt av personer som har flyttet til Norge fra Bosnia-Hercegovina. Vi vil diskutere skolegang, opplæring og hva som kan motivere folk til å delta i en spørreundersøkelse om utdanning. Under møtet vil det bli servert mat og drikke, og som takk for hjelpen vil du få 300 kroner.

Hvis du av en eller annen grunn ikke kan delta, så ring oss så snart som mulig. Vårt telefonnummer er 22 86 45 98.

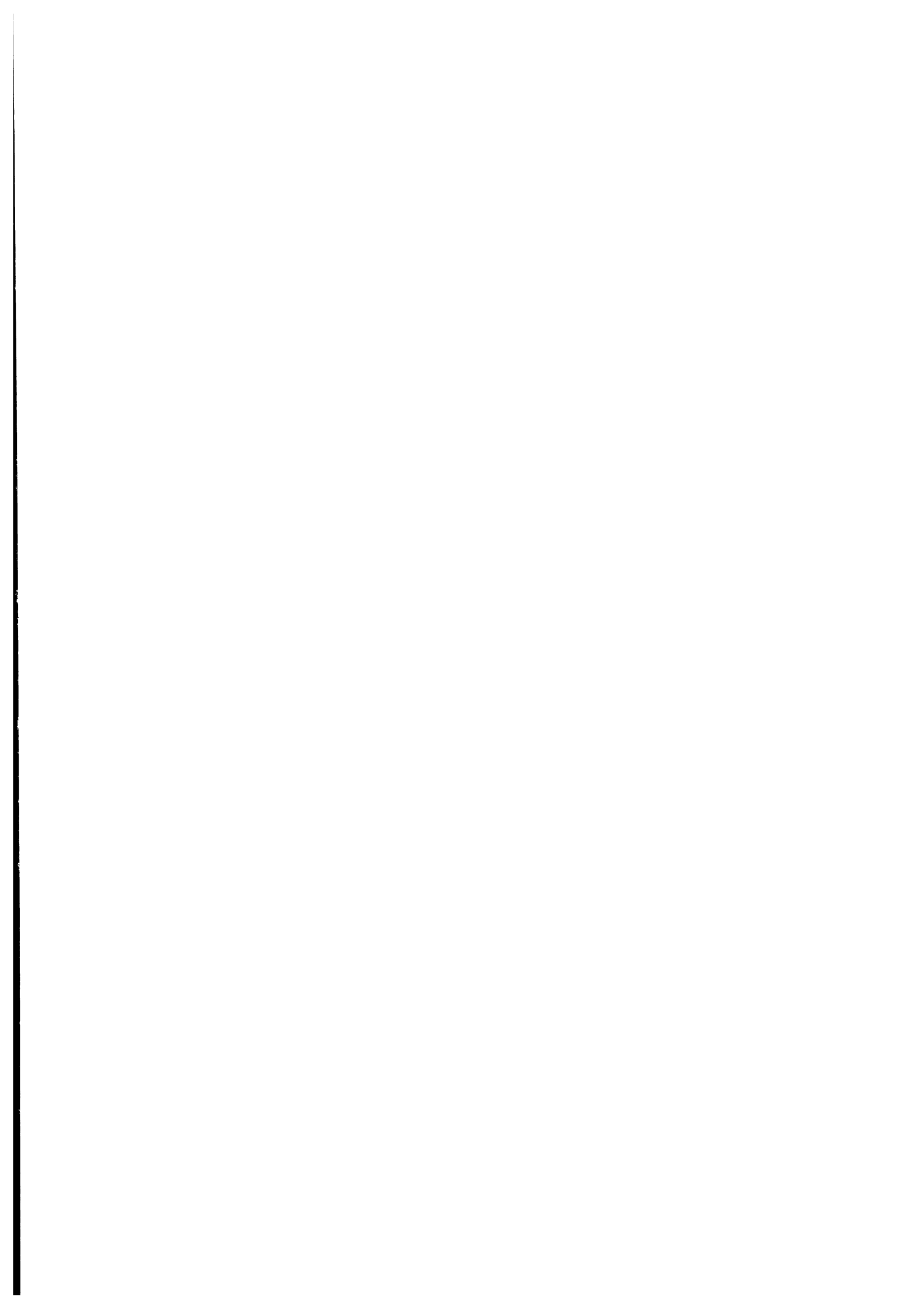
Vi ser frem til å møte deg onsdag 3. mars.

Vennlig hilsen

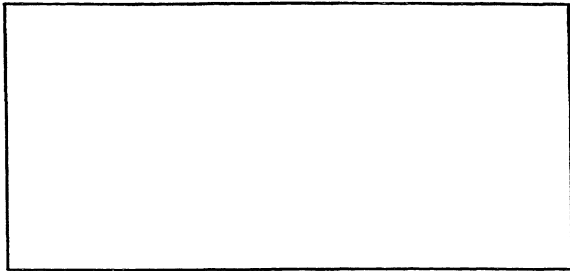
Elisabeth Rønning
planlegger

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 98/99 R. Gudem: Utvikling av statistikk over bygg- og anleggsavfall. 56s.
- 98/100 T. Skjerpen: Konsumfordelingssystemet i KVARTS: Teknisk dokumentasjon. 42s.
- 99/1 F. Thorkildsen: FoB2000. Kobling av adresser fra GAB og DFS - status og utvikling. 22s.
- 99/2 K. Ibenholt og K.A. Brekke: Rammevilkår for produksjon av brunt papir. 12s.
- 99/3 I. Øyangen: Liv og helse i Akershus: Dokumentasjonsrapport. 22s.
- 99/4 M.V. Dysterud og E. Englien: Tettstedsavgrensing 1998: Teknisk dokumentasjon av nye rutiner. 53s.
- 99/5 Samordnede levekårsundersøkelser: Rapport fra brukerseminar 22. april 1996 og høringsuttalelser. 46s.
- 99/6 H. Utne: FoB2000. Sektordata: Statusrapport og tiltaksplan. 86s.
- 99/7 M. Søberg: Instruksjoner til og data fra eksperiment om internasjonal kvotehandel. 27s.
- 99/8 A. Sundvoll: Undersøkelse om kosthold blant spedbarn. 31s.
- 99/9 A. Schjalm: Sluttrapport om utvalg og estimering for kulturlandskapsovervåking. 16s.
- 99/10 E. Vinju: Statistikk over avfall og gjenvinning i industrien - 1996: Dokumentasjon av metode. 61s.
- 99/11 I. Aukrust og H. Utne: Detaljerte arbeidsmarkedsdata – på kommunenivå: Dokumentasjon av arbeidsmarkedsdata til PANDA. 4. utgave. 37s.
- 99/12 K.J. Einarsen, H. Hartvedt, A.B. Skara og C.B. Strand: Faktaark for FylkesKOSTRA-utdanning. Årsrapporteringen for 1998. Sør-Trøndelag fylkeskommune: Nøkkeltall med indikatorer for: Prioriteringer og ressursbruk, Dekningsgrad, Produktivitet og kvalitet. 41s.
- 99/13 G. Sparby: Selvangivelsesstatistikk 1993-1996: Dokumentasjon. 121s.
- 99/14 B.R. Joneid og J. Lajord: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Demografi. 1992-1993. 95s.
- 99/15 A.L. Brathaug: Evaluering av fylkes-KOSTRA, helsetjenester 1998. 64s.
- 99/16 A.J. Isachsen, S.O. Stoknes og G.H. Bjønnes: Den store gjettekonkurransen. 26s.
- 99/17 Z. Li-Chun, L. Solheim og M. Stålnacke: Lønnsomhetsundersøkelsen for fiskefartøy: Ny utvalgsplan og estimeringsmetode. 61s.
- 99/18 Å. Nossum og L. Sandberg: Harmonisert konsumprisindeks. 31s.
- 99/19 P.E. Tønjum: Dokumentasjon av edb-rutiner for kjeding av årlig og kvartalsvis nasjonalregnskap. 66s.
- 99/20 B. Halvorsen og K.R. Wangen: Dokumentasjon av utdrag fra skattestatistikken 1975-1985 for kobling mot forbruksundersøkelsen. 31s.
- 99/21 B. Halvorsen: Dokumentasjon av analysefiler til prosjektet "Fleksibel energibruk i husholdningene": Prisdatabaser for varer og tjenester (1975-1994), husholdningstariffer for elektrisitet (1975-1996) og temperaturdata (1957-1996). 34s.
- 99/22 B. Halvorsen: Dokumentasjon av analysefiler til prosjektet "Fleksibel energibruk i husholdningene": Forbruksundersøkelsen 1974-1995. 34s.
- 99/23 A. Barstad: På vei mot det gode samfunn?: Om opplegget for en publikasjon som beskriver verdilandskapet i Norge. 72s.
- 99/24 G. Dahl: FD – Trygd: Type prosjekt, organisering, forløpsdata og analysemuligheter. 34s.
- 99/25 J. Johansen og J. Lajord: FD – Trygd: Dokumentasjonsrapport: Arbeidssøkere. 1992-1993. 99s.

Notater

Tillatelse nr.
159 000/502

B *Returadresse:*
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

Oslo:
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00
Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger:
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway